

JAARBOEKJE

Verenigingsjaar
1 augustus 2023 - 1 augustus 2024

**vereniging van oud-kweekelingen
van de kweekschool voor de zeevaart**

Verenigingsinformatie: vok.nl

Opgericht te Amsterdam op 1 augustus 1917
Verenigingsregister KvK Amsterdam nr. V.40532337

INHOUD

blz.

3	In memoriam Kees Polderman (jvi 1965)
6	In memoriam Wil Koper (jvi 1959)
9	Van de voorzitter
19	Van de redactie
21	John Masefield
25	Agenda 2024
28	Verenigingsinformatie
31	Herdenkingen 2024
38	Verslag voordracht reünie 14 december 2024
44	Notulen Algemene Ledenvergadering van 14 december 2024
53	Begroting verenigingsjaar 2024-2025
54	Balans 31 juli 2024
55	Voortgang VOK-WhatsAppgroep
56	VOK-Website
59	Van de roeiploeg
62	Amsterdamse Grachtenrace en Muiden-Pampus-Muiden 2024
66	In memoriam Rob Schabracq (jvi 1949)
68	Interview met Rens Osinga (jvi 1949)
73	Cornelis Haagman (jvi 1914)
76	De wondere wereld van pontons
82	Een echo uit het verleden, de Visscheratlas
86	Interne meisjes
88	Ontwerpauto voor gepensioneerden
90	Heimweh
91	Expositie van Amsterdamse rederijen
93	Tijdreis door het Ouderkerkfonds
96	Boeken voor U
100	Bakslijst VOK-reünie 14 december 2024
103	Ledenlijst per 20 januari 2025
121	Voorstanders en donateurs
123	Colofon

IN MEMORIAM KEES POLDERMAN (JVI 1965)

door Hans de Ruiter (jvi 1966)

In de laatste week van juni 2024 viel er een kaart in de brievenbus, een rouwkaart van een wat kleiner formaat. Even was de gedachte het zal wel een bedankje zijn voor een eerder verzonden condoleance ... Kees Polderman overleden, verbijstering en ongeloof, bij mij en vele anderen. Kees overleed op zaterdag 15 juni in zijn woonplaats Den Haag. Een paar dagen eerder had hij zich met een mailtje afgemeld voor een vergadering van de redactiecommissie die op vrijdag gehouden zou worden. Hij sukkelde wat met een vervelende blaasontsteking. Of Kees overvallen is door het einde weten we niet. Achteraf valt mij op dat hij de maanden

voor zijn overlijden al zijn bijdragen die hij schreef voor de publicaties van onze vereniging bundelde en mij toestuurde. De laatste jaren waren niet de makkelijkste voor Kees. Mantelzorg voor *zijn*, zoals hij dat noemde, Irene hebben hem jaren in beslag genomen. Zij overleed in oktober 2023. Als enig erfgenaam heeft hij de KNRM benoemd.

Kees werd op 28 september 1947 geboren in Nieuwer-Amstel en groeide op in Amstelveen. Hij doorliep de HBS. Paul Haenen was een van zijn schoolvrienden in die jaren, zo vertelde zijn zus Mieke. 1965 was zijn jaar van intrede op de Kweekschool voor de Zeevaart. Hij was een 'D&E' er'. In 1966 werd hij als leerling-stuurman aangenomen bij de Holland-Amerika Lijn. Zijn eerste schip was het ss *Averdijk*.

Hij heeft maar kort gevaren bij de HAL. Na het behalen van de Derde Rang waren de carrièrevooruitzichten destijds: 8 jaar vierde stuurman. Daarom meldde hij zich snel bij het Marine Opkomst Centrum te Hollandsche Rading. Een aantal jaren bij de Marineluchtvaartdienst volgden. Na voltooiing

van een studie Nederlands Recht solliciteerde Kees met succes bij het ministerie van Verkeer en Waterstaat (V&W).

Bij V&W hield hij zich met name bezig met ‘internationale maritieme zaken’, en onderhield hij een min of meer regelmatige pendeldienst tussen Den Haag (V&W), Londen (Internationale Maritieme Organisatie) en Brussel (Europese Unie).

In 1997 werd hij gekozen tot voorzitter van het Sub-committee on Safety of Navigation van de Internationale Maritieme Organisatie (IMO), en is sindsdien jaarlijks in die functie herkozen. Andere door hem vervulde ‘maritieme nevenfuncties’ zijn onder meer lidmaatschappen van de Raad van Advies van het Nederlands Instituut voor Navigatie (NIN), van de Raad van Advies van de Vereniging ‘De Lijn’ en van de Redactie Adviesraad van Schip & Werf de Zee.

Kees werd lid van de onze vereniging in 1980. Destijds werd hij door de voorzitter Jaap Ruygrok tijdens de Algemene Ledenvergadering op zaterdag 10 december 1988 met de volgende woorden in het bestuur welkom geheten: ‘Kees we denken dat je een prettig mens in ons bestuur zult zijn en we weten dat je op juridisch gebied een kei bent. Welkom in het bestuur.’ In de 12 jaar bestuurslidmaatschap van Kees die volgden kwam hij op het idee de *Nieuwsbrief* van de vereniging de *VOKabulaire* te dopen. Na drie termijnen van 4 jaar moest hij in 2000 aftreden. Hij verdween niet uit het zicht. Tijdens de Algemene Ledenvergadering van 16 december 2006 werd hij onder luid applaus benoemd tot opvolger van Roland Oliemans die als voorzitter aftrad.

Als voorzitter was Kees streng tijdens de bestuursvergaderingen, voor niet ter zake doende verhalen tussen de agendapunten was geen plaats, maar als voorzitter van de Algemene Ledenvergaderingen was hij speels en humorvol. En belangrijk, hij was altijd het ongeduld van de ALV voor en hamerde op tijd voor de Schoot-Ân af.

Enkele hoogtepunten tijdens zijn voorzitterschap, het waren er vele, de rede van Jort Kelder tijdens de reünie van 2012 gehouden ter gelegenheid van het 95-jarig bestaan van de vereniging en natuurlijk het zeer geslaagde feest, 100 jaar VOK, op het ss *Rotterdam*. Met secretaris Wil Koper die binnen het bestuur tot ‘projectleider’ was benoemd, werd 5 augustus 2017 in Rotterdam een onvergetelijke ervaring voor vele oud-kwekelingen en gasten. Intussen had ik Kees beter leren kennen. Met veel plezier heb ik

met hem het Jubileumboek vorm mogen geven. Het resultaat *En Gy, O Lieve Kweekelingen!* werd aan de leden, voorstanders en donateurs van de vereniging kosteloos verzonden. Aan het eind van dat jubileumjaar trad Kees als voorzitter af. Tijdens de Algemene Ledenvergadering werd hij tot erelid benoemd. Het predicaat *erevoorzitter* was inmiddels allang geschrapt in de statuten van de vereniging.

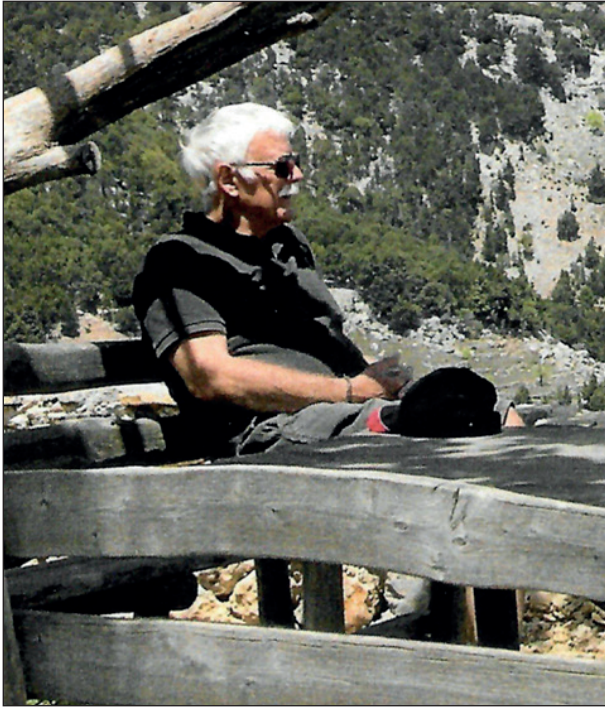
Na zijn aftreden bleef Kees actief. Hij had bijzondere belangstelling voor de geschiedenis van de Kweekschool en die van onze vereniging. Het resulteerde in vele publicaties in de VOKabulaires en de Jaarboekjes. Ook het boekje *In Memoriam De Oud-Kweekelingen van de Kweekschool voor de Zeevaart te Amsterdam 1939-1945* werd opnieuw met vele aanvullingen uitgegeven. Het was ons coronaproject. En de website van de vereniging natuurlijk. Kees moet er bijna tot zijn overlijden uren aan hebben besteed. Kees werd 76 jaar. Hij is in besloten kring gecremeerd. Zijn as is op zee verstrooid.

Op de rouwkaart treft men de eerste regel van het gedicht *Sea-Fever* van de Engelse dichter John Masefield aan: *I must go down to the seas again, to the lonely sea and the sky ...* Het lijkt gepast dit in memoriam voor Kees te besluiten met de tweede regel van Masefields vers, iets aangepast: *And all we ask for him is a ship and a star to steer her by.*

IN MEMORIAM W.G. (WIL) KOPER (jvi 1959)

Op 20 juni 2024 overleed ons erelid Wil Koper op 84-jarige leeftijd. Hij was al enige tijd ernstig ziek. Wil werd op 11 juni 1940 te Alkmaar geboren als enig kind. Zijn vader was toen manager bij een conservenfabriek. Na 1949 is hij regelmatig verhuisd, onder andere naar Hoozevee, en deed na de HBS zijn intrede op de Kweekschool voor de Zeevaart in 1959. Daarna is hij gaan varen, heeft als 4e en 3e stuurman gediend bij de KPM en is vervolgens overgestapt naar de Hollandsche Vrachtvaart Maatschappij, waar

hij, na een totale vaartijd van zo'n zeven jaar, als 2e stuurman gestopt is op het ms *Hollands Burcht*. In juli 1977 gaf Wil als voorzitter van het Ambtenarencentrum een interview en vertelde daar onder meer dat hij die vaarperiode onderbroken had voor een tweejarige opleiding tot reserveofficier-vlieger bij de luchtmacht en in 1967 in dienst was getreden bij de Rijksluchtvaartdienst op de luchthaven Schiphol met in eerste instantie als functie verkeersleider en later verkeersleiderinstruc-

teur, hierbij was hij ook actief in de vakbond. Wil begon een studie aan de Vrije Universiteit te Amsterdam en behaalde in 1984 zijn doctoraal privaatrecht. In 1986 verhuisde hij naar Beek in verband met zijn overstap naar Eurocontrol waar hij in 1997 met FLO ging als Chef-Verkeersleider. In 1991 ontmoette hij zijn vrouw Sylvia. In 1992 trouwden zij en in de daaropvolgende tijd kregen ze twee kinderen. In 1998 behaalde hij het diploma Chef Cuisine (van Cuisine Culinaire Nederland).

In het Jaarboekje 2006-2007 staat bij het verslag van de ALV van 15 december 2007, bij de ingekomen stukken: ... *bij het bestuur binnengekomen een keurig volgens artikel 12, tweede lid, van de Statuten door 10 stemgerechtigde leden getekende kennisgeving van een kandidaatstelling voor een bestuursfunctie.* Wil Koper wordt hiermee voorgedragen voor een bestuursfunctie en wel die van secretaris. Vervolgens wordt verwezen naar ‘agendapunt 11 Bestuursformatie’ waar Wil onder andere nog het volgende zegt: ... *Ik zal niet de nevenfuncties opratelen die ik in al die jaren heb mogen vervullen, in het buitenland en in Nederland, maar dat zijn er heel wat en ik denk dat dat eigenlijk geen goed doet aan de borrel direct.* Wil was, naast zijn werk, altijd ontzettend actief in diverse besturen en verenigingen ... *Toen schoot mij een kleine anekdote te binnen (Kees Polderman was toen voorzitter, red.). Kees Polderman: Klein! Ja, heel klein, heel kort. In mijn zeevaartschooljaren ... was ik niet altijd gezagsgetrouw... Tweede officier Kikkert, heeft mij op een gegeven moment, ik weet niet waarom, toegebeten: Jongen, dat loopt nog eens een keer slecht met je af. En zie, hier sta ik.*

De functie van secretaris heeft Wil tot aan zijn voorzitterschap in 2018 vervuld. Dat de locatie voor het houden van de Reünie-dag tegenwoordig het Hotel Mövenpicklis, is zijn verdienste.

De eerste bramstaglopersmaaltijd was zo slecht dat hij in de keuken aldaar heeft voorgekookt hoe het daadwerkelijk moest. Na het vertrek van Willem van der Knaap in 2015, die penningmeester en later ook vicevoorzitter was vanaf 2006, werd Wil vicevoorzitter. Tijdens de ALV van 2017 heeft hij het voorzitterschap overgenomen van Kees Polderman. Omdat statutair een voorzitter voor 4 jaar gekozen wordt, was een statutenwijziging nodig om Wil de periode van 4 jaar als voorzitter te laten uitspelen; immers, volgens de statuten is er sprake van een aaneengesloten bestuurstermijn van maximaal 12 jaar en zou hij in 2019 hebben moeten aftreden. Op 31 december 2021 kwam formeel een einde aan het voorzitterschap. In 2020 en 2021 was er geen fysieke ALV wegens corona. De symbolische overdracht van de voorzittershamer aan Steven Leffelaar (jvi 1980) heeft plaatsgevonden tijdens de ALV van 2022. Hierbij werd Wil, in het bijzijn van zijn vrouw Sylvia, benoemd tot erelid voor zijn grote verdienste voor de VOK. Dit werd bezegeld door een oorkonde en bloemenhulde voor zijn vrouw.

Wil heeft zijn stempel gedrukt op het VOK-verenigingsleven, altijd accuraat, duidelijk en rechtdoor zee en was een voorzitter die het belangrijk vond dat alle oud-kwekelingen zich thuis voelden bij onze vereniging. Zo heeft hij zich ook beziggehouden met de ledenadministratie en heeft deze vanaf 1917 gedigitaliseerd. Een enorme prestatie! Deze digitale ledenadministratie is door hem bijgehouden tot en met 31 juli 2023. Een van de hoogtepunten van zijn bestuursperiode was het organiseren van ons 100-jarig bestaan in 2017. Samen met Kees Polderman heeft hij hier veel tijd aan besteed. Het is een gedenkwaardig evenement gebleken dat zeker tot een succes gerekend mag worden!

Blijft over Wil altijd als een bijzonder persoon, en zeker voor alle inzet voor onze vereniging, te zullen blijven herinneren. Wij wensen zijn vrouw Sylvia en de kinderen veel sterkte toe met de leegte die hij, ook voor ons, achterlaat.

Drukke op de Nieuwe Waterweg ter hoogte van Maassluis, inkomende en uitgaande schepen. Foto: Fred Klop (jvi 1957)

VAN DE VOORZITTER

door Steven Leffelaar (jvi 1980)

Oud-kwekelingen gegroet,

Het is alweer 2025. Een nieuw jaar ligt voor ons met uitdagingen van dien. Terugkijkend op de reunie kunnen wij, afgaand op de vele positieve reacties na afloop, stellen dat deze geslaagd was. Deze keer wil ik stilstaan bij de ereleden van de VOK. Als wij de statuten erop naslaan dan staat daar het volgende vermeld:

Artikel 4 – Leden, voorstanders en donateurs

1. De vereniging kent (ere)leden, voorstanders en donateurs.
3. Zij die zich bijzonder verdienstelijk hebben gemaakt voor de vereniging kunnen, op voordracht van het bestuur of van tenminste vijftien (15) leden, door de algemene vergadering tot erelid worden benoemd. Ereleden die niet reeds lid waren van de vereniging worden door hun benoeming beschouwd als ware zij lid van de vereniging.

In de korte tijd dat ik voorzitter ben, heeft het bestuur het genoeg gehad om 3 leden voor te dragen als erelid, te weten Wil Koper, Hans de Ruiters en Maarten Zier.

Het lijkt een jaarlijks terugkerend ritueel te worden, maar wel een dat wij als bestuur met veel genoeg vervullen/uitvoeren. Ook het schrijven van de speeches en vooral het benoemen van de verdiensten voor de vereniging, beschouw ik als een voorrecht. Ik realiseer mij dat deze wel door de ALV zijn gehoord, maar niet door de overige leden. Daarom heb ik deze speeches als bijlage toegevoegd. Bij het doornemen

van de archiefstukken kwam ik tot de volgende lijst van alle ereleden en erevoorzitters.

Ereleden VOK

J. Dienske (jvi 1876; † 1953)
A.B. Gelpke (jvi 1897; † 1949)
E. Straatemeijer (jvi 1900; † 1954)
D. Rooseboom (jvi 1923; † 1988)
W.J. Vrolijk (jvi 1920; † 1996)
A.J. de Bruijn (jvi 1929; † 2010)
H. Ouderkerk (jvi 1930; † 1997)
R. Visser (jvi 1948; † 2016)
J.J. Ruygrok (jvi 1951)
Kees Polderman (jvi 1965; † 2024)
Wil Koper (jvi 1959; † 2024)
Hans de Ruiten (jvi 1966)
Maarten Zier (jvi 1968)
E. Crone – Commissaris Vaderlandsch Fonds († 1975)
 jhr. J.P.E. Teding van Berkhout –
Commissaris Vaderlandsch Fonds 1971-2010 († 2022)
J. Oderwald –
Commandant Kweekschool voor de Zeevaart 1918-1931 († 1946)
J.J. Kruisinga – Commandant Kweekschool voor de Zeevaart 1950-1960
(† 1990) toelichting.

Erevoorzitters VOK

H. Hissink (jvi 1857; † 1931)
J.C. de Roever (jvi 1877; † 1945)
N. van Wijck Jurriaanse (jvi 1888; † 1963)
P.H.G. Verhoog (jvi 1907; † 1984)

Ereleden hebben we nog wel, maar erevoorzitter is een uitgestorven ras. Als je daar zo doorheen kijkt levert dit een indrukwekkende lijst op, waarvan veel namen, met name de recentere, mij bekend voorkomen. Om ze toch weer onder de aandacht te brengen hierbij een overzicht met voor ieder een korte toelichting.

Erevoorzitters VOK

- H. Hissink Eerste voorzitter VOK 1917-1927
Initiator van de oprichting van de VOK
Kapitein en Commissaris Stoomvaart Maatschappij
Nederland
Ridder in de Orde van Oranje-Nassau en Ridder in de
Orde van de Nederlandse Leeuw
- J.C. de Roever Voorzitter VOK 1927-1935
Nadat de VOK in 1930 uit 1000 leden bestond ging hij op
voor nog eens 1000 leden met als oproep: *Niet kankeren-
aanpakken! Oud Kweekelingen op Noorder- en Zuider-
breedte vereenigt U!* alsmede: *Zorgt GIJ er voor dat wij
niet zijn de Vereeniging van OUDE Kweekelingen, maar
de Vereeniging van Oud Kweekelingen.*
- N. van Wijck Jurriaanse Voorzitter VOK 1953-1954 (ad interim) na
overlijden van S.J. graaf van Limburg Stirum

- P.H.G. Verhoog Voorzitter VOK 1954-1969
Officier in de Orde van Oranje-Nassau
Commodore Holland-Amerika Lijn

Ereleden VOK

- J. Dienske Kreeg van de Commissarissen van het Vaderlandsch
Fonds ter Aanmoediging van 's Lands Zeedienst een certi-
ficaat met daarin het volgende: *Voor betoonde vlijt en goed
gedrag en tot aanmoediging zijner verdere ontwikkeling.*
Dit certificaat kreeg hij tweemaal, in de 2e en de 3e klasse
van zijn opleiding. Hij werd stuurman bij de Nederlandsch
Indische Stoomvaart Maatschappij en in 1891 is hij als ka-
pitein overgestapt naar de KJCPL.
- S. J. graaf van Limburg Stirum Voorzitter VOK 1936-1953
Oprichter van ons Monument
- E. Straatemeier Voorzitter VOK in toenmalig Nederlands-Indië.
Directeur Koninklijke Pakketvaart Maatschappij
Nederlands-Indië

Lid van de Volksraad van Nederlands-Indië
Officier in de Orde van Oranje-Nassau

- D. Rooseboom Voorzitter VOK vanaf 1969-1978
Voorstander van openstelling VOK voor oud-leerlingen van het Internaat Kweekschool voor de Zeevaart onder de woorden: *De Kompaskoers blijft behouden, maar er is wel een driftcorrectie nodig.*
- W.J. Vrolijk Hoofd van het internaat 1953-1968
Secretaris/penningmeester VOK
Kapitein Koninklijke Java-China-Japan Lijn
Vanwege activiteiten in de Tweede Wereldoorlog, drager van het Kruis van Verdienste, alsmede van het Oorlogsherinneringskruis.
Verbinder tussen Vaderlandsch Fonds (waar hij ook bestuurslid van was) en onze VOK.
- A.J. de Bruin Voorzitter VOK 1978-1987
Commandant Militaire Luchtvaartdienst
Medeorganisator van ons 200-jarig bestaan in 1985 waarbij H.K.H. Prinses Margriet ons een bezoek bracht.
- H. Ouderkerk Oprichter van het Ouderkerkfonds
- R. Visser Penningmeester en tevens hoofdredacteur van onze publicaties (later overgenomen door Hans de Ruiter)
Penningmeester Ouderkerkfonds
Voorzitter Stichting Koopvaardijpersoneel 1940-1945
- J.J. Ruygrok Voorzitter VOK 1988-2000
Oprichter van de Roeiploeg Kaatje
Immer aanwezig bij al onze evenementen.
- K. Polderman Voorzitter VOK 2006-2018
Grootschrijver en bezitter van een enorm archief van de VOK dat wij hebben mogen ontvangen van zijn nabestaanden. Verderop in het Jaarboekje meer over Kees.

W.G. Koper Voorzitter VOK 2018-2022
Organisator en bevlogen aanjager van onze Kweek-
schoolidentiteit. Verderop in het Jaarboekje meer over Wil.

Over A.B. Gelpke (jvi 1897) heb ik in de in de archieven van de VOK helaas niets terug kunnen vinden. Mocht er iemand zijn die nog wel informatie over hem heeft, laat ons dit dan weten, zodat wij hier in een volgende publicatie aandacht aan kunnen geven.

Helaas hebben wij dit jaar afscheid moeten nemen van twee ereleden, Kees Polderman en Wil Koper. De titel blijft bestaan, maar het lidmaatschap vervalt bij overlijden.

Maar, momenteel hebben wij 3 ereleden: Jaap Ruygrok, Hans de Ruiter en Maarten Zier. Alle drie oud-kwekelingen die een bijzondere bijdrage hebben geleverd aan onze VOK en die het daarom verdienen om nog een keer genoemd te worden. Maar hoe verder je teruggaat in het verleden des te onbekender de namen voor ons zijn, en daar sluit ik aan op mijn toespraak bij het Monument: 'Zodra wij komen te overlijden leven wij nog voort in de herinneringen van onze nabestaanden. Als deze nabestaanden ook wegvallen nemen zij deze herinneringen mee in hun graf en zo glijden wij langzaam weg in de vergetelheid.' Daarom een verzoek aan u, neem de namen nog een keer door en stel de vergetelheid nog even uit.

Oud-kwekelingen, het ga u en uw dierbaren goed in 2025, behouden vaart en goede koers.

BIJLAGE

Toespraak ALV 2022

Wil Koper

Zoals jullie inmiddels weten is Wil Koper (jvi 1959), vorig jaar afgetrede als voorzitter en heeft hij de hamer aan mij overgedragen. Dit is allemaal schriftelijk gegaan, dit had allemaal leuker gekund. In het kader hiervan ontvingen wij een bericht van Kees Polderman dat ik graag met jullie wil delen.

Datum: 16 september 2022

Ik zou willen pleiten voor toekenning van een VOK-erelidmaatschap aan Wil. Ik onderbouw dat pleidooi als volgt.

- Wil heeft het VOK-bestuur indertijd zeer uit de brand geholpen door zich tijdens de ALV 2006-2007 te kandideren voor de functie van secretaris*
- Wil heeft de rol van secretaris vervolgens met veel elan op zich genomen en is mede de motor geweest achter diverse vernieuwingen binnen het bestuur c.q. de vereniging*
- Wil heeft zich na zijn aantreden als secretaris ook al snel opgeworpen als eerste echte webmaster van de VOK-website; hij heeft die rol tot 2017 vervuld*
- Wil heeft in 2012 een groot project voor ledenwerving opgezet en heeft daartoe eerst alle klassenlijsten vanaf 1956 gedigitaliseerd, een enorme klus*
- Wil's uitdagendste VOK-klus was de algemene projectleiding van de jubileumviering 2017. Het succes van de jubileumviering kan in belangrijke mate op Wil's conto worden geschreven*
- Wil was ook in belangrijke mate verantwoordelijk voor de geslaagde landing van de reünies in het Mövenpick Hotel. Zo heeft hij veel tijd gestoken in de aansturing van het betrokken hotelpersoneel en heeft hij het na de eerste – mislukte – maaltijd zelfs op zich genomen om de keukenbrigade van het hotel (letterlijk met 'voorkoken') te instrueren hoe ze een behoorlijke bramstaglopersmaaltijd moesten maken*
- Ondanks zijn toen reeds gevorderde leeftijd was Wil in 2017 bereid het VOK-voorzitterschap op zich te nemen; gezien zijn eerdere rol als secretaris en vicevoorzitter was zijn benoeming zeer bevorderlijk voor de continuïteit van het VOK-bestuur*

Verder:

- Heel veel van Wil's enorme en gedreven inzet voor de VOK heeft zich 'achter de schermen' afgespeeld. Zeker is dat ik tijdens mijn eigen voorzitterschap in de periode 2007-2017 zwaar heb kunnen leunen op die inzet, Wil was voor mij die jaren een onvermoeibare en onmisbare 'Tweede man'*
- Vanuit zijn woonplaats Beek heeft Wil er een been in gezien om ten behoeve van de VOK belangeloos véle duizenden kilometers per auto en trein te reizen*

Wij als bestuur hebben hier uiteraard overleg over gehad, maar waren het al heel snel eens met de inhoud hiervan en hierbij wil ik het volgende nog aanvullen: Wil, als bestuur staan wij hierachter. In mijn woord van de

voorzitter van ons laatste jaarboekje had ik ook al jouw enorme inzet gedurende 14 jaar, jouw toewijding voor alles wat met de Kweekschool te maken heeft en met name jouw passie voor oud-kwekelingen en alles wat ons daarin verbindt in een bijdrage aan te willen leveren om dit in stand te houden. Want dat is waar het in een vereniging om gaat. We willen allemaal graag lid zijn, maar ons schip/VOK moet wel op koers blijven en daar heb jij een onmisbare bijdrage aan geleverd. En tot slot een woord van mijn zijde: ‘Wil heeft mij begeleid in mijn taak als voorzitter en is nog steeds beschikbaar voor praktische vragen als ik hem daarvoor benader. Conform onze statuten artikel 4 moeten wij een voordracht tot erelid voor leggen aan de vergadering. Deze zal hierover een besluit moeten nemen. Daarom leg ik dit nu aan jullie voor en maak gebruik van mijn spreekrecht als voorzitter tot een dringend verzoek om hiermee in te stemmen. Wil, gefeliciteerd en hierbij overhandig ik jou de hierbij behorende oorkonde.

Noot: Van de brief van Kees Polderman heb ik de meest relevante passages gebruikt.

Toespraak ALV 2023

Hans de Ruiter

Mag ik mij rechtstreeks tot jou richten. Hans jij bent scheepswerktuigkundige met als jvi 1966. In 1979 ben jij lid geworden van de VOK naar ik begrepen heb als hoofd-scheepswerktuigkundige. Vanwege onze liefde voor de Roeiploeg kennen wij elkaar al jaren en altijd als wij het hebben over de Kweekschool en haar verleden weet jij haarfijn met aanhaling van juiste data relevante en niet relevante wetenswaardigheden over onze school te vertellen. Dit beperkt zich overigens niet-alleen tot de Kweekschool, maar dat terzijde. Menigmaal corrigeer jij mij/ons als ik/wij vol overtuiging een mededeling doen die in mijn geval in grote lijnen, maar in de details voor verbetering vatbaar blijken te zijn. Jij hebt menigmaal gezegd dat jij je roeping hebt gemist en eigenlijk geschiedenis had willen studeren, maar dan wel na je pensionering anders hadden jij en de VOK elkaar nooit ontmoet. Maar dat terzijde. Al deze kennis en vaardigheid met de pen hebben je ertoe gebracht om in 2002 lid te worden van de redac-

tiecommissie. In 2007 heb jij dit lidmaatschap ingeruild voor het voorzitterschap van deze commissie. Onder jouw bezielende leiding heb je (gerekend tot eind 2022) medegewerkt aan de totstandkoming van 40 VOKabulaires en 15 Jaarboekjes.

Al deze publicaties zijn door onze leden enthousiast ontvangen en men heeft genoten van de inhoud ervan.

Vorig jaar gaf jij aan dat jij het voorzitterschap van de redactiecommissie lang genoeg had gedaan en dat het tijd was voor opvolging. Deze opvolging is geregeld, maar jij zou Hans niet zijn als je toch nog hebt aangegeven dat je wel actief betrokken wil zijn bij de totstandkoming van onze publicaties, maar niet meer als hoofdredacteur met de daarbij behorende verantwoordelijkheden en agendabeperkingen. Jij blijft je bezighouden met de inhoud en opmaak en zet ons het bestuur op het rechte spoor indien jij dat nodig acht.

Hans de Ruiter

- Jaar van intrede 1966. Opleiding tot scheepswerktuigkundige. Gevaren bij Maatschappij ‘Oceaan’ (‘Blauwpijpers’), daarna het bedrijfsleven ingegaan
- Hans is lid van de VOK sinds 1979
- Hans is in 2002 toegetreden tot de VOK-redactie. In 2007 heeft hij de functie van hoofdredacteur overgenomen van Rudolf Visser. Onder zijn hoofdredactie verschenen:
 - 40 stuks VOKabulaires; de eerste was nr. 36 van april 2008, zijn laatste wordt waarschijnlijk nr. 75 van oktober 2022
 - 15 Jaarboekjes; de eerste was dat van verenigingsjaar 2007-2008, zijn laatste wordt dat van 2021-2022

Naast de algemene hoofdredactionele taken verzorgde Hans ook de vormgeving en leverde daaraan de nodige redactionele bijdragen en beeldmateriaal.

- Hans was co-samensteller van het in de periode 2014-2017 voorbereide Jubileumboek VOK-100 jaar
- Hans was cosamensteller van de in de periode 2018-2020 voorbereide herziene versie van het boekje *In Memoriam*

Verder:

- Hans was van 2011 tot 2019 tevens bestuurslid van de VOK
- Hans is al sinds jaar en dag lid en secretaris van de Roei ploeg

Conform onze statuten artikel 4, lid 3 moeten wij een voordracht tot erelid

voorleggen aan de vergadering en die zal hierover een besluit moeten nemen. Daarom leg ik dit nu aan jullie voor en maak gebruik van mijn spreekrecht als voorzitter tot een dringend verzoek om hiermee in te stemmen. Hans, gefeliciteerd en hierbij overhandig ik jou de hierbij behorende oorkonde.

Toespraak ALV 2024

Maarten Zier

Mag ik mij even rechtstreeks tot jou richten? Toen ik in 2019 in het bestuur van onze vereniging kwam, zat je daar al sinds 2012 in. Inmiddels dus 12 jaar, wat een groot gedeelte van jouw leven is en conform onze statuten aan het einde van de bestuurstermijn. Hoewel, ...volgend jaar mag je terugkomen! Jouw jvi is 1968 en dat is ver voor mijn tijd. Ik had toen net het lees plankje aap-noot-mies onder de knie. Je hebt een groot deel van je carrière bij de Nedlloyd gevaren en bent, nadat je de sextant aan de wilgen hebt gehangen, nog altijd betrokken gebleven in de scheepvaart via functies bij de Nedlloyd. Het vrijwilligerswerk heeft ook altijd een beroep op jou kunnen doen. Naar ik begrijp ben je nog steeds bestuurder van een liefdadigheidsvereniging en ook lid van het bestuur van Vereniging van Deelnemers Nedlloyd Pensioenfonds. Hiervoor heb je bij de lagere school van je kinderen ook nog in vele besturen plaatsgenomen. Lid van de VOK sinds 1970, Lid voor het Leven, en na jouw zeemanscarrière ook nog afgestudeerd als jurist. Waar haalde je de tijd vandaan?

Zoals gezegd, trad je in 2012 toe tot het bestuur als algemeen bestuurslid en vervulde sinds 2016 de functie van secretaris en vicevoorzitter. Het secretariaat droeg je in 2022 over aan Marco Jacques en tijdens onze laatste bestuursvergadering werd ook het vicevoorzitterschap aan hem overgedragen. Ik heb je leren kennen toen ik in 2019 toetrad tot het bestuur. Jouw jaargenoot Hans van de Vliet en onze toenmalige hoofdredacteur Hans de Ruitter hadden mij weleens over jou verteld (immer positief), maar echt contact hadden wij nooit gehad. Tijdens een telefoongesprek over bestuurlijke zaken hadden wij het over een mogelijke verlenging van jouw termijn door als voorzitter aan te treden. Je zei destijds dat dit niet nodig was, omdat deze functie naar jouw mening goed vervuld was. Deze opmerking deed mij heel erg goed en het tekent jou als persoon. Een rustige, aimabele, accurate man, die het vermogen heeft om alles goed te overzien door analytisch te denken. Op de juiste momenten nam je deel aan de discussie en dan

luisterde iedereen, want als je iets zei sneed het hout. Je was de haarlemmerolie in een bestuur. Graag memoreer ik nog jouw tomeloze inzet voor ons 100- jarig jubileum naast het bijhouden van ons ledenbestand en secretariaat. Kortom, een oud-kwekeling en hier citeer ik de brochure uit het jaar 1958: *Zonder de uitnemende resultaten te miskennen die aan externe zeevaartscholen behaald worden, menen de commissarissen der Kweekschool dat een internaat waar het leven op scheepsleest is geschoeid, bij uitstek geschikt is om de aanstaande zeeman de karaktervorming te geven en de discipline bij te brengen die in zijn latere loopbaan onmisbaar zijn. Het zal hem de eerste tijd op zee gemakkelijk maken als het leven aan boord hem in mening opzicht vertrouwd is*, zoals die gevormd en bedoeld is.

Dit alles heeft het bestuur doen besluiten om Maarten, conform onze Statuten artikel4, lid 3 voor te dragen als erelid van onze VOK. Op basis van dit statuut zal de ALV hierover een besluit moeten nemen. Daarom leggen wij dit nu aan jullie voor en maak ik gebruik van mijn spreekrecht als voorzitter tot een dringend verzoek om hiermee in te stemmen. Maarten, gefeliciteerd en hierbij overhandig ik jou de hierbij behorende oorkonde.

Maarten Zier (jvi 1968) wordt tot erelid benoemd.

VAN DE REDACTIE

door Anneke Mäkel (jvi 1978)

Het Jaarboekje 2023-2024, zoals dat nu voor u ligt, is wat beter leesbaar, als het goed is. Dit heeft te maken met de keuze voor een iets groter en ander lettertype dan voorheen. Ook zijn er weer diverse leden die ons een bijdrage stuurden, die wij niet wilden laten liggen. Bedankt daarvoor! Het oude motto: *Voor u en door u!* is ook hier weer van toepassing. Veel leesplezier! Maar laten we onze vaste schrijvers niet vergeten: Willem van Rooij (jvi 1963) en Klaas Wester (jvi 1970). Ook zij worden weer hartelijk bedankt! Samen met hen vorm ik de, nu behoorlijk uitgedunde, redactiecommissie. Daarom een herhaling van mijn oproep tijdens de ALV, meld u vooral aan. Dit kan door te mailen naar redactie@vok.nl. Drie keer per jaar wordt er vergaderd en bijgepraat, dit alles met aansluitend een lunch, hetgeen in totaal zo'n 3 uur duurt. Dan zijn er onze uitgaven, twee keer een VOKabulaire en een keer een Jaarboekje, per jaar waarvoor gevraagd wordt iets te schrijven. Door de leden van onze vereniging, hetgeen wat redigeerwerk op zal leveren, als wel door de redactieleden zelf. Veelal hebben we de rubriek: 'Boeken voor u', waar een van de redactieleden gevraagd wordt het betreffende boek te lezen en er een kort verslag over te schrijven. Uiteindelijk gaat alles naar onze corrector: Fred Klop. Hij zal alvast zoeken naar een vervanger die in noodgevallen voor de continuïteit kan zorgen en het stokje te zijner tijd kan overnemen en zegt over zijn werk: corrigeren is interessant werk: je komt, gratis, de hele wereld over en het doet je steeds weer denken aan je eigen vaartijd, volgens velen de mooiste tijd van je leven ...Dus ook voor deze functie geldt: Meld u aan, via redactie@vok.nl. Speciale dank gaat ook dit jaar uit naar fotograaf Hans Burggraaff, broer van onze penningmeester, die vele foto's, te zien in dit Jaarboekje, heeft gemaakt. Maar ook naar Henk van Willigenburg, die ook dit jaar weer belangeloos goed was voor de omslag en het schutblad van dit boekje en naar Hans de Rooter, die, als geschiedeniskenner, zijn steentje heeft bijgedragen. Dan als laatste een woord van dank voor onze webmaster, Frans Bönig (jvi 1970), die met een update in dit boekje duidelijk maakt dat hij veel tijd aan de website besteedt, inmiddels met zijn nieuwe back-up: Sam Storm van Leeuwen (jvi 1962).

JOHN MASEFIELD, AUTEUR VAN SEA-FEVER

door Willem van Rooij (jvi 1963)

Het overlijdensbericht van Kees Polderman in de NRC van 29 juni 2024 begint met een motto, een citaat van de eerste twee regels van het gedicht *Sea-Fever* door de Engelse schrijver John Masefield:

I must go down to the seas again,
to the lonely sea and the sky ...

Als we dit citaat als een laatste wens van Kees Polderman mogen beschouwen, dan kunnen we veronderstellen dat deze laatste wens in vervulling is gegaan. Volgens zijn overlijdensbericht in de NRC zal de as op zee worden verstrooid.

Voor John Masefield (1878-1967) daarentegen werd deze wens om wat voor reden dan ook genegeerd. In overeenstemming met zijn wens werd hij gecremeerd en daarentegen werd zijn as met het gebruikelijke ritueel en literaire eer bijgezet in de *Poets' Corner* in *Westminster Abbey*. Misschien dat niemand het briefje met de getypte dichtregels onder ogen heeft gekregen, waarin hij uitdrukking gaf aan zijn wens dat zijn as in het geheim in stromend water zou worden uitgestrooid.

Let no religious rite be done or read
In any place for me when I am dead,
But burn my body into ash, and scatter
The ash in secret into running water,
Or on the windy down, and let none see;
And then thank God that there's an end of me.

Het gedicht *Sea-Fever* uit de dichtbundel *Salt-Water Ballads* (1902) behoort tot Masefields bekendste gedichten. Sinds zijn jeugd was Masefields geest geroerd door het zien van water. In maart 1888 was hij bijna tien en zette zijn eerste gedicht op papier. Op latere leeftijd, als schrijver, was zijn favoriete hobby het tuigen van modelzeilschepen. In 1936 schreef hij als

Poet Laureate met een jongensachtig enthousiasme over de tewaterlating van de 'reusachtige Cunard liner' *Queen Mary*. De eerste impulsen die John Masefield naar zee trokken, waren afkomstig van zijn geliefde tante Kate. Als dertienjarige kwam hij aan boord van het opleidingschip de HMS *Conway*, dat afgemeerd lag

op de rivier de Mersey. Gedurende de Tweede Wereldoorlog beschreef hij in zijn boek *New Chum* de tijd van zijn verblijf op de *Conway*. Toen de dertienjarige John in Liverpool aan boord van het opleidingsschip arriveerde, had hij geen enkel idee wat hem te wachten stond. Hoewel hij tijdens de opleiding bepaald geen ster was in wiskunde en navigatiekunde, ontving hij onverwacht als aanmoediging een essayprijs in de vorm van een prachtige telescoop. Misschien zou hij op een dag een schrijver zijn. Na het voltooien van zijn opleiding maakte John Masefield met de *Gilcrux*, een grote viermastbark van de White Star Line, een reis rond Kaap Hoorn naar Iquique, de belangrijkste nitraathaven van Chili. John Masefield was een van de zes leerlingen aan boord. Een van zijn taken was het bijhouden van het scheepsjournaal. Het schip was echter nog niet op volle zee, of hij ontdekte tot zijn grote ontsteltenis dat hij zeeziek was en misschien een slechte zeeman. Na twee dagen zich zo ziek te hebben gevoeld ‘dat hij zou willen sterven’, kreeg hij langzamerhand zeebenen. Maar toen de zuidoostpassaat begon door te zetten, keerde de zeeziekte terug. Een bijkomende oorzaak zou een ontbijt met de krachtige smaak van haaienvlees kunnen zijn geweest. Het gevecht om Kaap Hoorn te ronden duurde 32 dagen. Masefield herinnerde zich de periode later niet alleen als een initiatie in het leven op zee, maar ook in mannelijkheid.

But I knew that aboard each ship there were young men going to the devil, and mature men wasted, and old men wrecked; and I wondered at the misery and sin which went to make each ship so perfect an image of beauty.

Door ziekte moest hij in Valparaiso de *Gilcrux* verlaten en belandde hij in het British Hospital. Op grond van ‘wederzijdse toestemming’ werd hij door de Britse consul van de monsterrol afgevoerd. Tijdens de terugreis via de landengte Panama en de Atlantische oversteek met een stoomschip van de *Royal Mail* besloot hij zijn tijd als leerling op de koopvaardij niet te vol te maken. Hij zou tenslotte schrijver worden, had hij zich voorgenomen. Toen John weer thuis was van zijn reis naar Chili, voelde hij zich onwel en nerveus. Gedurende de winter van 1894 werd hij achtervolgd door de prachtige tekst van de vreemde shanty *Hanging Johnny*, die hij voor het eerst had horen zingen tijdens de ronding van Kaap Hoorn. Languit liggend

voor het open haardvuur zong hij steeds weer de woorden van het sinistere *Hanging Johnny*.

They call me Hanging Johnny

Away-i-oh;

They call me Hanging Johnny,

So hang, boys, hang.

.....

A rope, a beam, and a ladder,

So hang, boys, hang.

Zodra John weer fit was, zeurde zijn tante Kate hem aan zijn kop dat hij had gefaald. Toen ze hoorde dat hij opnieuw hoopte schrijver te worden, stond ze erop dat hij terug zou gaan naar zee. Het was duidelijk dat hij gedwongen werd haar tirannieke dictaten te accepteren, want op 4 mei schreef hij aan de kapitein van de *Conway* dat hij een plaats aan boord van de *Bidston Hill*, een viermastbark zoals de *Gilcruix*, had weten te bemachtigen. De bark lag op dat moment in New York om olie te laden voor Japan en Calcutta, en John zou op korte termijn met een stoomschip vertrekken om zich bij haar te voegen. In Liverpool, de nacht voordat hij naar Amerika zou zeilen, verbleef hij in het Zeemanshuis. Hij voelde zich volkomen elendig en hulpeloos, bekende hij later aan een vriend. De zee scheen hem in haar greep te hebben. Zijn leven zou eruit bestaan andermans schepen van haven naar haven te brengen. Maar hoe fout zou deze gedachte zijn? Eenmaal uit het zicht van Tante Kate, aan de andere kant van de oceaan voelde hij zich vrij zijn eigen impulsen te gehoorzamen. Toen de *Bidston Hill* New York verliet was John Masefield niet aan boord. ‘Ik deserteerde van mijn schip in New York’, schreef hij later, en ‘sneed mezelf los van haar en mijn thuis. Ik zou een schrijver worden, kome wat komt.’ De familie schakelde een detectivebureau in om hun zeventienjarige neef op te sporen, maar zonder resultaat. Na wat rondzwervingen en baantjes achter de tap van dubieuze bars vond hij een eenvoudig baantje in een tapijtfabriek. Buiten werktijd had hij een niet te verzadigen honger om te lezen en een bibliotheek op te bouwen. In de twee jaren dat hij in de fabriek werkte, wist hij dat poëzie zijn roeping was. Het was ook een tijd waarin zijn gezondheid ernstig verslechterde. Zonder het te weten leed hij aan een opkomende tuberculose en had hij last van aanvallen van malaria. John droomde ervan journalist te worden, maar niet in de Verenigde Staten. London was het brandpunt van zijn hoop geworden, in zijn verbeelding het culturele centrum van de wereld. Een ruzie met zijn baas was het kantelpunt. Zonder aarzeling verbrandde hij alles wat hij had geschreven en gaf zijn verzameling boeken

John Masefield, 19 jaar

weg. Het geluk was met hem, er lag een stoomschip uit Liverpool klaar om af te varen. Toen John wist dat de kapitein een 'old *Conway*' was, blufte hij zich aan boord en werd aangemonsterd als roerganger. Een bleke, vermagerde jongen van negentien jaar in een ellendige zieke toestand, maar ook 'onuitspreekbaar, stralend en brandend' arriveerde in juli 1897 met zes Engelse pond op zak in Liverpool. Hij had zijn weg naar het schrijverschap gevonden.

Gebruikte literatuur:

John Masefield, *Salt-Water Ballads* (London 1902, New York 1913).

Constance Babington Smith, *John Masefield. A Life* (Oxford, Melbourne) Toronto 1978).

SEA-FEVER

BY JOHN MASEFIELD

I must go down to the seas again, to the lonely sea and the sky,
And all I ask is a tall ship and a star to steer her by;
And the wheel's kick and the wind's song and the white sail's shaking,
And a grey mist on the sea's face and a grey dawn breaking.

I must go down to the seas again, for the call of the running tide
Is a wild call and a clear call that may not be denied;
And all I ask is a windy day with the white clouds flying,
And the flung spray and the blown spume, and the sea-gulls crying.

I must go down to the seas again to the vagrant gypsy life,
To the gull's way and the whale's way where the wind's like a whetted knife;
And all I ask is a merry yarn from a laughing fellow-rover,
And quiet sleep and a sweet dream when the long trick's over.

AGENDA 2025

ZEEUWSE VOK-BORREL, vrijdag 14 maart

Ook dit jaar stelt de Vereniging Nederlandse Loodsen Sociëteit haar prachtige zaal aan de Vlissingse boulevard ter beschikking voor de jaarlijkse Zeeuwse VOK-Borrel. Organisator Rob Koers (jvi 1975) nodigt u uit om vanaf 15.30 uur aanwezig te zijn om elkaar te ontmoeten en onder het genot van een drankje en een hapje weer eens gezellig bij te praten. Ook VOK-leden buiten Zeeland zijn van harte welkom.

Adres: Nederlandse Loodsen Sociëteit, Boulevard de Ruyter 8, 4381 KA Vlissingen. Aanmelding graag uiterlijk voor dinsdag 4 maart, per e-mail: kypc@zeelandnet.nl of telefonisch: 06 36 31 70 70.

Achterste rij: Alette Rolff, Marius Bakker (jvi 1971), middelste rij: Hans Molenaar (jvi 1970), Chris Böse (jvi 1966), Ben Godtschalk (jvi 1958), Theo Rottier (jvi 1949), Willem van Rooij (jvi 1963), Leo Boers (jvi 1960), voorste rij: Albert Kloosterboer (jvi 1974), Rob Koers (jvi 1975), Paul Kuiper (jvi 1975), Tom van Pienbroek (jvi 1974), Cees Stam (jvi 1991).

KOOPVAARDIJHERDENKING, zondag 4 mei

Namens onze vereniging zal er op zondag 4 mei bij het Nationaal Monument voor de koopvaardij *De Boeg* op het Leuvehoofd te Rotterdam een krans worden gelegd.

DE 21e VOK-GOLFDAG, maandag 26 mei

De organisatie voor deze dag wordt dit jaar gedaan door Kees Visser (jvi 1975) en zal plaatsvinden op de golfbaan van Zeewolde. U kunt zich opgeven per e-mail: keesvisser1@gmail.com.

VOORJAARSEVENEMENT, woensdag 21 mei

Dit jaar wordt het Voorjaarsevenement gehouden bij MARIN, vanaf 14.00 uur. Aanmelden kan, tot 1 april. Begin april moet de Evenementencommissie namelijk een definitieve lijst met namen aanmelden aan MARIN. Het aantal deelnemers is 50 op basis van volgorde van aanmelding (vol is vol) van leden. In verband met de al betoonde belangstelling alleen partners indien minder dan 50 leden zich aanmelden. Meer informatie en aanmelden kan bij onze Evenementencommissie:

Bert Kamsteeg: hakamsteeg@icloud.com of

Hans van Kerkhof: hans_van_kerkhof@hotmail.com.

VOK-MOTORTOERTOCHT zondag 14 september

De organisator van deze tocht is nog een open vraag. Gaarne melden bij onze secretaris Marco Jacques: secretaris@vok.nl. Fred Wijsmuller (jvi 1960) heeft al een aantrekkelijke route gereden, vanuit Breukelen langs de boulevards van Katwijk, Noordwijk en Zandvoort. Ook dit jaar hopen wij op vele aanmeldingen. Meer informatie over deze tocht, indien er een organisator gevonden wordt, volgt in het augustusnummer van VOKabulaire en op de website.

15e VOK-AUTOTOERTOCHT, zondag 21 september

Dit keer wordt de jaarlijks terugkerende VOK-Autotoertocht weer verreden in het noorden van het land, maar nu aan de oostkant van de ruim 100-jarige Afsluitdijk. Dit zal zijn op zondag 21 september. De tocht gaat onder meer door het mooie Friesland. Gun uzelf een VOK-dag op wielen met veel zeeverhalen, houd 21 september vrij in uw agenda en schrijf u in zodra de inschrijving is geopend. Er wordt gerekend op uw komst!

Het organisatieteam bestaat uit:

Bert Kamsteeg (jvi 1971) met ondersteuning van onder anderen Klaas Winters (jvi 1974). Meer informatie volgt in het augustusnummer van VOKabulaire en op de website.

ROEIPLOEG

Het voornemen is te roeien op de volgende wedstrijden:

5 april	17e Vechten op de Vecht, Weesp
19 april	20e slag om de Zaan of
14 juni	18e Kaagrace
30 augustus	de Mestreechs Sjoenste
11 oktober	38e Grachtenrace Amsterdam
1/2 november	33e Muiden-Pampus-Muiden

JAARLIJKSE VOK-REÛNIE
zaterdag 13 december

Opgave voor de rubriek Agenda naar: redactie@vok.nl

VERENIGINGSINFORMATIE

Bestuur:

Voorzitter: S.A. (Steven) Leffelaar (jvi 1980)
Secretaris/Vicevoorzitter: M.E. (Marco) Jacques (jvi 1982)
Penningmeester: D. (David) Burggraaff (jvi 1978)
Leden: mw. A. (Anneke) Mäkel (jvi 1978)
H.L. (Hans) Lip (jvi 1992)
H.A. Kamsteeg (jvi 1971)

Ereleden:

J.J. (Jaap) Ruygrok (jvi 1951) oud-voorzitter
J.C.C. (Hans) de Ruiter (jvi 1966) oud-hoofdredacteur en oud-bestuurslid
mr. M.W. (Maarten) Zier (jvi 1968) oud-bestuurslid

Adressen:

Secretariaat	Financiële administratie
Burgemeester Grothestraat 22A	Harmoniehof 13
3761 CM Soest	1507 TX Zaandam
tel. 035 602 79 79	tel. 075 670 16 07
e-mail: secretaris@vok.nl	e-mail: penningmeester@vok.nl

Ledenadministratie (H.A. Kamsteeg)	Redactiecommissie (A. Mäkel)
Voltastraat 16	Amelisweerdpad 16
1171 BP Badhoevedorp	1333 SM Almere
tel. 020 659 59 92	tel. 06 27 42 27 26
e-mail: hakamsteeg@icloud.com	e-mail: redactie@vok.nl

Bankrekeningen:

ten name van de Ver. van Oud-Kweekelingen:

ING Bank	IBAN: NL53 INGB 0000 0825 83
	BIC: INGB NL 2A

ABN AMRO Bank	IBAN: NL29 ABNA 0553 0237 13
	BIC: ABNA NL 2A

Verzoeken bij betalingen niet de afkorting VOK te gebruiken (wordt door de bankcomputer niet als naam herkend), u kunt wel volstaan met Ver. van Oud-Kweekelingen.

De VOK-correspondenten in binnen- en buitenland zijn:

Noord-Holland-Noord

R.A.G. van Ulsen (jvi 1956)
Berkenlaan 44, 1702 LG Heerhugowaard
tel. 072 571 10 57
e-mail: ulsen45@zonnet.nl

Duitsland

ir. J.M. Huisman jr. (jvi 1968)
Waldfriedenweg 19, D 21227 Bendestorf, BRD
tel. +49 4183 775299
e-mail: j.m.huisman@t-online.de

Australië en Nieuw-Zeeland

Sinds het overlijden van G.B.D. de Jong (jvi 1961), is deze functie vacant.
Wij zoeken een nieuwe VOK-correspondent voor dit gebied.
U kunt zich aanmelden op secretaris@vok.nl.

Verenigde Staten van Amerika en Canada

H.J. Noordanus (jvi 1972)
1872 Champion Circle, Virginia Beach, VA 234569, USA
tel. +1 757 301 9588
e-mail: famnoordanus@cox.net

CONTRIBUTIE

Contributie

De minimumcontributie is met ingang van het verenigingsjaar 2025-2026 door de Algemene Ledenvergadering op 14 december 2024 vastgesteld op € 30,- per jaar. De minimumcontributie voor donateurs bedraagt eveneens € 30,- per jaar.

Contributiefactuur

Aan het begin van een nieuw verenigingsjaar ontvangt u een factuur met het verzoek het verschuldigde bedrag binnen een termijn van een maand te voldoen. In de maand september volgt eventueel een herinnering. Indien de contributie vóór 1 januari van het lopende verenigingsjaar nog niet is voldaan komt men krachtens de (gewijzigde) Statuten in aanmerking voor royement.

VOK-FONDSSEN

Bij de VOK zijn enkele fondsen in het leven geroepen. Deze fondsen maken het mogelijk activiteiten te realiseren dan wel te ondersteunen die niet kunnen worden bekostigd uit de reguliere contributiebijdragen. Het beleid met betrekking tot de verschillende fondsen treft u aan in het VOK-beleidsplan 2007-2017.

Wij vragen dan ook uw gewaardeerde steun voor:

1 Evenementenfonds

Dit fonds ondersteunt reünies en afzonderlijke evenementen die een bijdrage leveren aan de realisatie van de doelstellingen van de VOK.

2 Het Kaatjefonds

De sloep *Kaatje* is eigendom van de vereniging en in bruikleen gegeven bij

de Roeiploeg. De VOK is verantwoordelijk voor de vervangingsinvesteringen. Het Kaatjefonds is in het leven geroepen ter financiering van dergelijke investeringen. Jaarlijks wordt bezien of een bijdrage uit de algemene middelen in de begroting wordt opgenomen. Hiervoor is de instemming van de ALV vereist.

Bijdragen voor onze fondsen kunnen worden overgemaakt op de bakrekening van de vereniging onder vermelding van fonds(en)

VOK-VERENIGINGSDASSEN

Er is weer een nieuwe voorraad fraaie VOK-stropdassen. Deze zijn verkrijgbaar voor slechts € 10,- exclusief verzendkosten.

Voor bestellingen kunt u het contactformulier op de VOK-website (vok.nl) gebruiken.

HERDENKINGEN 2024

Rotterdam, zaterdag 4 mei

Namens onze vereniging werd op zaterdag 4 mei een krans gelegd bij het Nationaal Monument voor de Koopvaardij *De Boeg* op het Leuvehoofd in Rotterdam. Dit werd gedaan door Anneke Mäkel (jvi 1978) en Jim Vink (jvi 1963), in het bijzijn van onze voorzitter Steven Leffelaar (jvi 1980).

Zaterdag, Amsterdam, 14 december 2024

Voor de kranslegging bij het monument voor de gevallen oud-kwekelingen in de Tweede Wereldoorlog werden toespraken gehouden door de voorzitter van de Vereniging van Oud-Kwekelingen, Steven Leffelaar (jvi 1980) en de voorzitter van het Vaderlandsch Fonds ter Aanmoediging van 's Lands Zeedienst, de heer Roemer Boogaard.

Volgend op de toespraken legden zij samen een krans bij het monument.

Toespraak door Steven Leffelaar

‘Opdat zij niet vergeten worden’. Tijdens de herdenking van vorig jaar was dit volgende de strekking van mijn toespraak waar ik mee besloot. Zodra wij komen te overlijden leven wij nog voort in de herinneringen van onze nabestaanden. Als deze nabestaanden ook wegvallen nemen zij deze herinneringen mee in hun graf en zo glijden wij langzaam weg in de vergetelheid.

Daarom nu het verhaal van oud-kwekeling Douwe Andringa. Ook weer een naam die op ons monument vermeld staat en aan velen van de huidige generatie niet bekend is. Douwe Andringa werd op 26 februari 1903 te Leeuwarden geboren. Zijn vader Wiebe was timmerman en zijn moeder Liewwke huisvrouw. In 1920 ging hij naar de zeevaartschool in Amsterdam en deed daar de 2-jarige opleiding tot stuurman. Op 15 juli 1921 ontving hij het onderscheidingsteken Gouden ankertjes wegens voortdurend goed gedrag en verkregen kundigheden. Op 15 juli 1921 kreeg hij een prijs voor tekenen en op 28 februari 1922 een horloge uit het fonds van wijlen Ridder L. Zegers wegens voortdurend ordelijk en goed gedrag. Dus een voorbeeldige leerling. Op 5 september 1922 werd hij als leerling geplaatst op het ss Hector voor een reis op de Middellandse Zee. Zijn attesten in de jaren 1923 en 1924 waren allemaal uitstekend. Op 5 maart 1924 werd hij goedgekeurd als stuurman Grote Stoomvaart en begon hij aan zijn carrière. Douwe is kort na het afronden van zijn opleiding in juli 1924 lid geworden van onze vereniging met als lidnummer 592. Hij was tweede stuurman op het ms Berenice, met kapitein A. Huygens als gezagvoerder. De Berenice

was eigendom van de Koninklijke Nederlandse Stoomvaart Maatschappij te Amsterdam en gebouwd in 1919 bij de Gebroeders Bodewes te Lobith. Het was een stoomvrachtschip van 1.777 ton met passagiersaccommodatie en voer voornamelijk in Europa.

In het voorjaar van 1940 maakten ze een reis van Amsterdam naar Bourgas in Bulgarije. Tijdens de terugreis lag het schip op 9 mei in de haven van Duinkerken als daar de volgende dag het nieuws van de Duitse invasie in Nederland bekend wordt. De Berenice werd door de Franse autoriteiten via andere havens terug naar Bordeaux gestuurd waar de gemengde lading magnesium, wijn en aardappelen werd uitgeladen. De bemanning schilderde het schip daarna in camouflagekleuren. Het schip lag nog altijd afgemeerd in Bordeaux als op 19 juni 1940 de regering van Frankrijk in onderhandeling is met nazi-Duitsland over overgave van het land. In de haven lagen nog een aantal Nederlandse schepen, het vrachtschip Orpheus, de coasters Nettie en Ary Scheffer, alsmede de sleepboot Seine. Vanwege de dreigende capitulatie bestond het risico dat de schepen snel geïnterneerd zouden worden door de Duitsers en daarom verlieten de schepen de haven van Bordeaux in de middag van 19 juni. De Berenice had 25 bemanningsleden, onder wie onze oud-kwekeling Douwe Andringa, alsmede 22 passagiers aan boord. Deze passagiers waren Nederlandse en Belgische vluchtelingen. Onder de passagiers bevonden zich dichters Hendrik Marsman met echtgenote, en de schilder Tjerk Bottema. Iedereen probeerde te vluchten naar veiliger oorden. Hendrik Marsman had ook de ambitie om naar de zeevaartschool te gaan, maar moest vanwege gezondheidsredenen hiervan afzien. Of dit onze school was is niet bekend, maar gezien zijn geboorteplaats Zeist was dit waarschijnlijk Amsterdam geworden. Zijn broer doorliep de machinistenschool in Amsterdam en heeft langere tijd gevaren, waar is ons niet bekend. In opdracht van de autoriteiten werd eerst nog geankerd in de monding van de rivier Gironde. De schepen vertrokken uiteindelijk in de middag van 20 juni in een klein konvooi richting Falmouth in Engeland, maar gedurende de nacht verloren ze elkaar vanwege de opkomende mist uit het oog. Alleen de Berenice en de Nettie bleven in elkaars zicht. Kort na zonsopkomst op 21 juni werd de Berenice ontdekt door de patrouillerende Duitse onderzeeboot U-65. Deze schaduwde het schip voor korte tijd en vuurde daarna 3 torpedo's af. De Berenice werd in de midscheeps geraakt en zonk binnen 3 minuten waarbij 38 mensen, onder wie oud-kwekeling Douwe Andringa, alsmede Hendrik Marsman en Tjerk Bottema omkwamen. De coaster Nettie was getuige van de aanval en wist negen overlevenden uit het water te redden onder wie slechts één passagier. De kapitein was zwaar gewond en overleed later die dag aan boord van de Nettie. De volgende dag op 22 juni bereikte de Nettie Falmouth en zette daar de over-

levenden aan wal. De passagier die gered werd was mevrouw Rien Marsman-Barendregt. Zij stond ten tijde van de explosie aan dek en wist zich aan een stuk wrakhout vast te klampen en werd door de Nettie opgepikt. Dus op 21 juni 1940 aan het begin van de Tweede Wereldoorlog overleed Douwe Andringa, een oud-kwekeling als een van de eerste, en zeker niet de laatste, oorlogsslachtoffers van onze verenging die wij vandaag hier mogen gedenken. Terugkomend op Hendrik Marsman.

Wij kennen Hendrik Marsman van zijn gedicht:

‘Denkend aan Holland zie ik breede rivieren traag door oneindig laagland gaan...’

Maar reeds in 1926 schreef Marsman met een vooruitziende blik het gedicht ‘De overtocht’ dat ik hier nu wil voordragen:

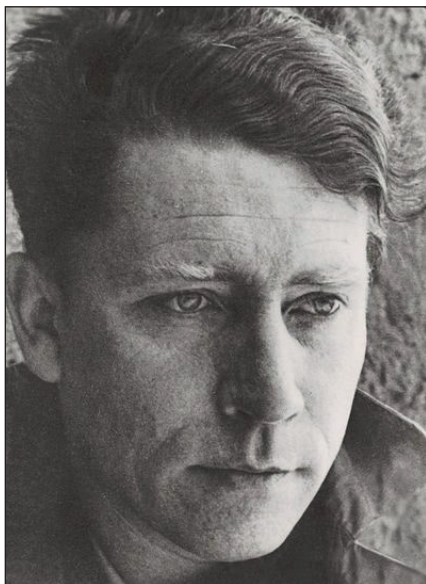
*De eenzame zwarte boot
vaart in het holst van den nacht
door een duisternis, woest en groot,
den dood, den dood tegemoet.*

*Ik lig diep in het kreunende ruim,
koud en beangst en alleen
en ik ween om het heldere land,
dat achter den einder verdween
en ik ween om het duistere land,
dat flauw aan den einder verscheen.*

*die door liefde getroffen is
en door het bloed overmand*

*die ervoer nog het donkerste niet,
diens leven verging niet voorgoed;
want de uiterste nederlaag
lijdt het hart in den strijd met den dood.*

*o! die tocht naar het eeuwige land
door een duisternis somber en groot
in de nooit aflatende angst
dat de dood het einde niet is.*

Hendrik Marsman (1899-1940)

Dit gedicht zet je aan het denken wat al onze omgekomen oud-kwekelingen hebben ondergaan gedurende de donkere jaren van de oorlog en het voortdurend onder angst op zee te moeten zijn. Continu op de uitkijk, reddingsboten buiten boord en alles wat bruikbaar is bij het vergaan van het schip onder handbereik. En laten wij ook stilstaan bij alle andere oorlogen die na de Tweede Wereldoorlog gewoed hebben en nog woeden.

Daarom sluit ik af met de woorden:

Bedankt oud-kwekelingen, wij vergeten jullie niet.

Toespraak door de heer Roemer Boogaard

Geachte heer Leffelaar, geachte VOK-reünisten, geachte aanwezigen. We staan hier vandaag bij ons monument dat 75 jaar geleden werd onthuld, een eerbetoon aan de jonge mannen die hun opleiding aan de Kweekschool voor

de Zeevaart hadden genoten en die hun leven verloren in de Tweede Wereldoorlog. Zij waren de toekomst van hun tijd, mannen met dromen over reizen, over een carrière op zee en een leven vol mogelijkheden. Maar die toekomst werd hun ontnomen door een oorlog die onze vrijheid bedreigde en ons bestaan op zijn grondvesten deed schudden. Toen dit monument in 1949 werd onthuld, waren er meer dan 800 mensen aanwezig. Het was een moment van gedeeld verdriet, maar ook van trots. Trots op de moed en opofferingen van deze jonge mannen. Vandaag zijn wij hier met een kleiner gezelschap. Maar onze aanwezigheid draagt dezelfde boodschap als toen: opdat wij hen niet vergeten, opdat wij hun namen in ere houden en opdat we ons bewust zijn van de lessen die zij ons nalieten. De offers van toen, de oud-kwekelingen die wij vandaag herdenken, maakten een keuze die zij zelf nooit hadden hoeven willen maken. Zij kozen niet voor de oorlog, de oorlog koos hen. De mannen die van onze kweekschool kwamen werden het slachtoffer van de agressie van het Duitse en Japanse Rijk en bondgenoten, en van een oorlog die alles wat wij als vanzelfsprekend beschouwen, op het spel zette. Hun leven werd abrupt en wreed afgebroken, ver weg van huis, op zee of in gevangenschap. Dit monument staat hier om ons eraan te herinneren dat vrijheid een prijs heeft. En die prijs is vaak hoog, soms zelfs onvoorstelbaar hoog. Maar hun offers maakten het mogelijk dat wij nu in

vrijheid kunnen leven. Het is aan ons om dat niet alleen te koesteren, maar ook actief te verdedigen. Van vijand naar bondgenoot. Wat deze herdenking bijzonder maakt, is dat het ons niet alleen vraagt om terug te kijken, maar ook om vooruit te kijken. Want hoe onvoorstelbaar het in de jaren na 1945 leek, de vijand van toen – Duitsland – is nu een van onze meest betrouwbare bondgenoten. De samenwerking tussen Nederland en Duitsland is een voorbeeld van hoe vijandschap kan veranderen in partnerschap. Wat begon met een moeizaam proces van verzoening is uitgegroeid tot een hechte samenwerking, zowel militair als politiek. Vandaag de dag werken onze strijdkrachten samen binnen de NAVO en Europa, en delen we de verantwoordelijkheid om vrede en veiligheid in de wereld te bewaren. Deze week werd voor mij persoonlijk duidelijk hoe sterk deze samenwerking is geworden. Afgelopen maandag had ik de eer aanwezig te zijn bij de Großer Zapfenstreich, een indrukwekkend eerbetoon van de Duitse strijdkrachten aan admiraal Rob Bauer, die afscheid neemt als voorzitter van het NAVO Militair Comité. De ceremonie onderstreepte niet alleen de waardering voor admiraal Bauer en zijn toewijding aan de NAVO, maar ook de sterke banden tussen Nederland en Duitsland. Wat ooit ondenkbaar was – Duitse militairen die een Nederlandse admiraal eren – is nu een symbool van vertrouwen en wederzijds respect. Woensdag sprak de secretaris-generaal van de NAVO, Mark Rutte, ons toe. Hij deed een oproep aan iedereen om zich mentaal voor te bereiden op een nieuwe tijd van onzekerheid, omdat onze vrijheid opnieuw op het spel staat. Zijn woorden waren helder en onomwonden: samenwerking, zoals die tussen Nederland en Duitsland, is essentieel om vrede te bewaren in een wereld vol dreiging. Deze ervaringen maken voor mij de kracht van verzoening tastbaar. Wat mogelijk leek verloren te gaan in de donkere dagen van de Tweede Wereldoorlog, werd hersteld door moedige keuzes en een gedeelde toewijding aan vrede. De uitdagingen van nu, de wereld waarin wij nu leven, is opnieuw instabiel. De oorlog in Oekraïne confronteert ons met de harde realiteit dat vrijheid nooit vanzelfsprekend is. We zien dagelijks de verschrikkingen van oorlog, niet alleen voor de soldaten, maar ook voor de burgers die lijden onder geweld, vernietiging en onderdrukking. Het conflict in Oekraïne raakt ons allemaal. Niet alleen omdat het dichtbij is, maar ook omdat het ons dwingt na te denken over onze eigen kwetsbaarheid. Onze vitale infrastructuur, onze energievoorziening en onze scheepvaartroutes – alles wat onze moderne samenleving draaiende houdt – is afhankelijk van stabiliteit. En die stabiliteit

staat nu onder druk. Tegelijkertijd zien we dat de krijgsmacht, die ons moet beschermen, nog steeds kampt met de gevolgen van jarenlange bezuinigingen. Schepen liggen opgelegd in Den Helder omdat er te weinig bemanning is. We hebben onvoldoende materieel en onvoldoende mensen om de dreigingen van vandaag het hoofd te bieden. Hoewel het politieke besef inmiddels is doorgedrongen, weten we dat het nog jaren zal duren voordat onze defensie weer volledig op sterkte is. Toch moeten we ook vooruitkijken. Net zoals we nu samenwerken met Duitsland – de vijand van toen – kunnen we ons afvragen hoe de wereld er over 75 jaar uitziet. Zal er ooit een moment komen waarop we met Rusland, net als met Duitsland, een relatie van verzoening en samenwerking opbouwen? Zal er een generatie na ons zijn die hier staat en terugkijkt op onze tijd, zoals wij vandaag terugkijken? De geschiedenis leert ons dat dit mogelijk is. Maar dat kan alleen als we nu de juiste keuzes maken. Als we blijven investeren in veiligheid, in vrijheid en in de waarden die ons verbinden. We moeten de kracht vinden om ons voor te bereiden op de uitdagingen van vandaag, zonder de hoop op een betere toekomst op te geven. Herdenken is geen passieve handeling. Het is een opdracht. Het vraagt van ons dat we niet alleen de doden eren, maar ook de waarden waarvoor zij stierven. Het vraagt dat we waakzaam blijven, dat we ons voorbereiden op wat komen kan, en dat we blijven geloven in de mogelijkheid van verzoening en vrede. Dit monument herinnert ons aan de offers van toen, maar het spreekt ook tot de verantwoordelijkheid van nu. Het herinnert ons eraan dat vrijheid geen vanzelfsprekendheid is, maar iets wat we actief moeten beschermen en doorgeven. Het laat ons zien dat wat onmogelijk lijkt – samenwerking met een voormalige vijand – toch bereikt kan worden. Laat deze herdenking ons inspireren om de lessen van het verleden toe te passen op het heden. En laten we samen werken aan een toekomst waarin vrijheid, rechtvaardigheid en samenwerking de norm blijven. Niet alleen voor onszelf, maar ook voor de generaties die na ons komen. Alle namen van de omgekomen oud-kwekelingen in de Tweede Wereldoorlog zijn hier op dit monument genoemd, opdat wij hen eren en hen nooit vergeten. Traditioneel sluit ik graag af met de woorden: Deze mannen die wij gedenken waren voortreffelijke mensen, het waren oud-kwekelingen. Dank u wel.

‘MARIN’S SEVEN OCEANS SIMULATOR CENTRE’ VOORDRACHT HUGO AMMERLAAN

door Anneke Mäkel (jvi 1978)

Op zaterdag 14 december vond de jaarlijkse reünie plaats met Hugo Ammerlaan als spreker van de voordracht. Hij werd geïntroduceerd door onze voorzitter. Zijn indrukwekkende cv is in de laatste VOKabulaire te lezen. Daar komt twee keer de naam van een schip voor met als eerste titel Zr.Ms. De voorzitter vroeg wat dit betekende: het staat voor Zijner Majesteits. Goed om te weten. Ook, zo haalde de voorzitter aan, staat te lezen dat Hugo onder andere aan roeien doet. Er worden roeiers gezocht voor deelname aan de roeiwedstrijden met *Kaatje*. Hugo is hierbij van harte uitgenodigd. Nu naar

de voordracht. Hugo had een groot aantal PowerPointslides voor ons en gaf aan de hand hiervan antwoord op de volgende vragen:

- Wat is MARIN?
- Waar zijn we goed in en waar kom je voor naar MARIN?
- Wat zijn ontwikkelingen in de scheepvaartwereld?
- Waar kom je in de toekomst voor naar MARIN?
- Wat is het SOSc en wat kan je ermee?

Wat is MARIN?

MARIN staat voor Maritiem Research Instituut Nederland. De doelstelling van MARIN is een schone, veilige en slimme scheepvaart, en duurzaam en vrij gebruik van de zeeën en oceanen. Dit houdt onder andere in ‘zero-emissieschepen’ en ‘zero maritieme-incidenten’, met daarbij de focus die ligt op oplossingen betreffende operaties en bemanning. De zaken die MARIN te onderzoeken krijgt zijn voor zo’n 75 à 80 procent contractonderzoeken; voor meer fundamenteel onderzoek krijgt MARIN subsidie van de rijksoverheid. In het groot komt het erop neer de scheepvaart, ook voor de toekomst, te verbeteren. Om de eerste vraag goed te beantwoorden begon Hugo eerst met een stukje geschiedenis van het ontstaan van MARIN.

Waarom werd destijds voor Wageningen gekozen? De grond was stabiel, bestond uit zand en was goedkoop.

'MARIN' opgericht door Nederlandse reders en Defensie

Stichting **Nederlandsch Scheepsbouwkundig Proefstation (NSP)**.
1932

Kapitaal: Fl. 700.000 door de reders & de Nederlandse Staat

Met de professionele uitdaging aan golven, wind en water om hun onbeheersbaarheid maximaal beheersbaar te maken, startte de Stichting 'Het Nederlandsch Scheepsbouwkundig Proefstation' (NSP) in 1932 zijn werk, voor de Nederlandse reders en Defensie. Nu werken er zo'n 450 mensen en wordt een omzet gemaakt van ongeveer 60 miljoen euro. MARIN is een stichting zonder winst oogmerk. In Wageningen bevindt zich het hoofdkantoor waar ook de meeste testfaciliteiten zijn. In 1972 is er een vestiging in Ede bijgekomen met een vacuümtank. In deze gigantische waterbak kan de druk tot 10 mbar teruggebracht worden om scheepsmodellen te testen. Vragen die MARIN onder andere krijgt zijn: wat is het gedrag van schepen bij verschillende (weers)omstandigheden. Blijft het heel bij windkracht 6? Kunnen schepen nog uitwijken bij windkracht 10 of meer? Wat de klant maar wil: stroom, wind en/of golven.

Waar zijn we goed in en waar kom je voor naar MARIN?

Het MARIN houdt zich verder onder meer bezig met het reduceren van containerverlies op containerschepen, het ontwerpen van nieuwe havens, het verbeteren van bestaande en testen van nieuwe schepen. Dan is daar ook nog het opbouwen van een nieuw beeld van de Noordzee. Maar ook zoiets als drijvende zonnepanelen. Blijft het heel en voor hoe lang? Kort-

om, voordat een ontwerp gebouwd wordt, wordt een vloeiend dynamisch beeld gemaakt van de werkelijke situatie en deze wordt dan helemaal door-gerekend. Daar zijn ze enorm goed in bij het MARIN. Wat zijn ontwikkelingen in de scheepvaartwereld?

Vroeger werd dit doorrekenen gedaan met behulp van fysica. Door het maken van modellen en hiermee te experimenteren. Nu gebeurt er meer vanuit dataontwikkeling, computers, en algoritmes. Bijvoorbeeld met moderne zeilschepen naar de ‘overkant’ varen zonder dat de bemanning iets van zeilen afweet. Er wordt ook gewerkt met bewegende simulatoren. Vooral voor snelle kleinere schepen. Dit gebeurt door het inzetten van ‘virtual reality’ en VR-brillen, maar ook met behulp van het monitoren van big data en het gebruikmaken van AI.

FSSS and VR/AR developments

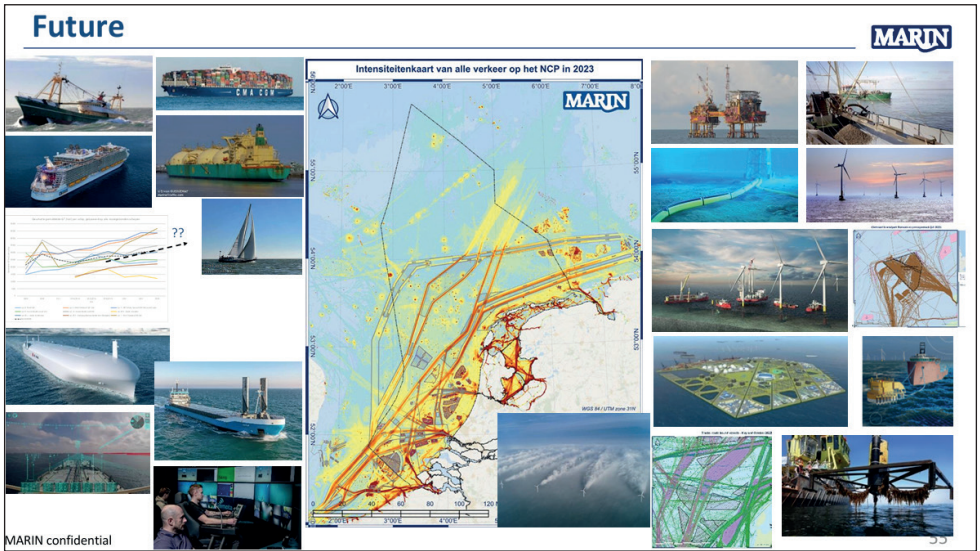
MARIN

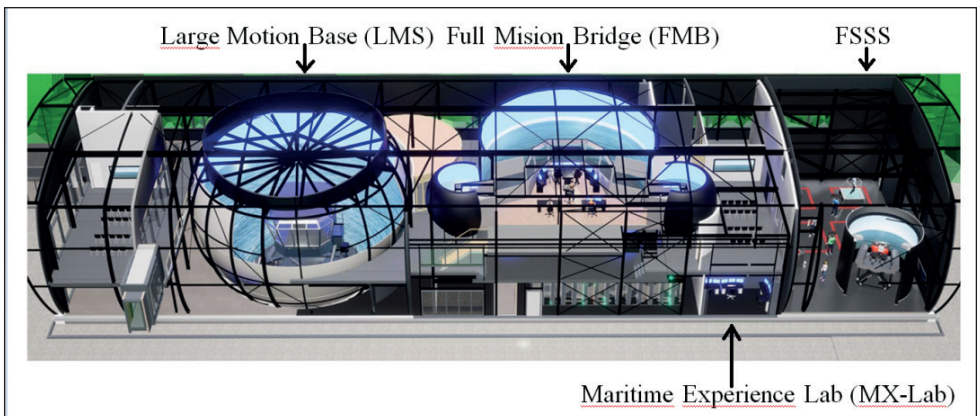
FSSS staat voor Fast Small Ship Simulator. Het MARIN levert ook bewegende simulatoren aan de Australische en Duitse marine, overigens zonder winstoogmerk. Met deze simulatoren wordt geprobeerd de veiligheid van mensen te vergroten. Zo komen loodsen naar het MARIN om te trainen met de simulatoren, maar ook ander maritiem personeel, zoals scheepsofficieren, sleepbootkapiteins en offshorepersoneel. Vijf thema's worden hier duidelijk: Scheepvaartveiligheid, verduurzaming, klimaatadaptatie, digitalisering en autonomie.

Waar kom je in de toekomst voor naar MARIN?

Nu wordt door Hugo, als voorbeeld, de Noordzee onder de loep genomen. Hoe druk wordt het daar?

De schepen worden steeds groter. Het ongeluk in 2019 met de *MSC Zoe*, waarbij deze een fors aantal containers verloor, staat nog steeds in ons geheugen gegrift. Deze voer via de binnenbocht, maar nu komt ook de buitenbocht (de noordelijke vaarroute, red.) in beeld. Daar moet uitermate nauwkeurig naar gekeken worden. Hugo laat een flink aantal powerpointslides van de diverse ontwikkelingen op de Noordzee zien.

Wat is het SOSc en wat kan je ermee?

Het Seven Oceans Simulator centre (SOSc) bevindt zich in Wageningen en werd door de koning feestelijk geopend op 28 mei 2024. In het centrum bevindt zich naast de meer traditionele brugsimulatoren, ook het FSSS. Er loopt een project voor de ontwikkeling van een nieuwe snelle reddingsboot voor de KNRM. Een zogenaamde Search and rescue (SAR) lifeboat. Op de simulator wordt al gevaren en getest met deze boot, voordat het ontwerp is afgerond.

New fast Search and Rescue (SAR) lifeboat for KNRM?

MARIN

MARIN confidential

102

De bemanning van een schip wordt te allen tijde centraal gesteld en moet het schip leren kennen voordat het gebouwd wordt. De slogan is dan ook: crew centered: step on board the ship before it is built!

Inmiddels beschikt MARIN over de volgende zeven grote onderzoeksfaciliteiten: binnenvaarttank, diepwatertank, hogesnelheidstank, offshorebassin, zeegangs- en manoeuvreerbassin, vacuümtank en het Zero Emission Lab. Voor het voorbereiden van complexe operaties en het trainen van maritiem personeel, zoals loodsen, scheepsofficieren, sleepbootkapiteins en offshorepersoneel zijn er, in het SOSc, meerdere simulatoren beschikbaar: de bewegende brugsimulator, 4 multipurpose simulatoren, de FSSS-brug en de verkeersdienstsimulator (Traffic & Mission Control). De klant staat hier immer centraal.

Zijn er nog vragen?

Vraag: Bij het trainen van loodsen op de Westerschelde werd geconstateerd dat deze voornamelijk op hun schermen keken. Wat doet MARIN hieraan?

Antwoord: MARIN ziet dat mensen veelal op het tv-scherm kijken, omdat deze zeer waardevolle informatie bevat. Het gaat hier om een goede balans en we stimuleren het dat de mensen (loodsen, kapiteins, mooring masters, enzovoort) ook naar buiten blijven kijken.

Vraag: Telt het simulatorgebruik ook mee voor de vaartijd?

Antwoord: Nederland is een van de weinige landen waar de vaartijd bekort kan worden indien er gebruikgemaakt wordt van simulatoren.

Vraag: Wie is jullie concurrent?

Antwoord: Met de opening van het SOSc ligt MARIN, qua simulatoren, mijlenver voor, maar heeft daar aan de andere kant ook geen octrooi op. MARIN is er om met anderen onze kennis te delen. De simulatoren hebben een specifiek doel: de meest realistische simulaties van de interacties van schepen, mensen en de omgeving. Met dat in het achterhoofd heeft het weinig concurrentie.

NOTULEN

van de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering gehouden in het Conference Centre Hotel Mövenpick, Piet Heinkade 11 te Amsterdam op zaterdag 14 december 2024, aanvang 15.45 – einde 16.45 uur.

AGENDA

- 1 Opening en woord van welkom door de voorzitter
- 2 Laatste reis
- 3 Ingekomen en uitgegane stukken
- 4 Huldiging jubilarissen
- 5 Vaststellen notulen ALV 2023
- 6 Jaarverslag secretaris
- 7 Jaarverslag penningmeester
- 8 Verslag financiële commissie 2023-2024
- 9 Benoeming kascommissie 2024-2025
- 10 Bestuursformatie 2024-2025
- 11 en 12 Begroting 2024-2025 en contributieverhoging
- 13 Redactiecommissie
- 14 Evenementencommissie
- 15 Wat verder ter tafel komt
- 16 Rondvraag
- 17 Huishoudelijke mededelingen en sluiting

Aanwezig het bestuur: Steven Leffelaar (jvi 1980), voorzitter; Maarten Zier (jvi 1968), vicevoorzitter; David Burggraaff (jvi 1978), penningmeester; Marco Jacques (jvi 1982), secretaris en notulist; de leden Hans Lip (jvi 1992), Anneke Mäkel (jvi 1978) en Bert Kamsteeg (jvi 1971), zie voor hem punt 10 hierna.

1 OPENING EN WOORD VAN WELKOM DOOR DE VOORZITTER

De voorzitter verwelkomt alle aanwezigen op de 100e ALV. Er worden geluidsopnames en foto's gemaakt waarop geen bezwaar komt vanuit de zaal. De voorzitter opent de vergadering officieel. Een speciaal welkom aan de twee aanwezige ereleden, Hans de Ruiter (jvi 1966) en Jaap Ruygrok (jvi 1951). Tevens een speciaal welkom aan de aanwezige donateurs en voorstanders. De voorzitter bedankt ook de broer van onze penningmeester Hans Burggraaff voor de foto's die hij vandaag gaat maken en zijn dochter Sofie, die wederom assisteert bij de inschrijfbalie. Helaas hebben wij dit verenigingsjaar afscheid moeten nemen van onze twee zeer gewaardeerde ereleden, Kees Polderman (jvi 1965) en Wil Koper (jvi 1959). In het aankomende Jaarboekje zullen wij uitgebreid stilstaan bij hun grote verdiensten voor de VOK.

De VOK is verheugd om een aantal nieuwe leden te mogen verwelkomen. Deze zijn de afgelopen ALV niet bij name genoemd, vandaar nu de opsomming over de afgelopen 2 jaar:

H.R. Martin	(jvi 1984)
mw. A.C.E. Threels	(jvi 1987)
E.A. Fleumer	(jvi 1987)
mw. M. Bornebroek	(jvi 1987)
P.H.J.D. van der Spek	(jvi 1985)
R. de Ruiter	(jvi 1979)
D.A. Bosman	(jvi 1976)

P. Kuiper	(jvi 1975)
W.J. Visser	(jvi 1963)
P. Gemmeken	(jvi 1972)
mw. E. van der Meulen-van Dijk	(jvi 1985)
P.G. Berlijn	(jvi 1968)

2 LAATSTE REIS

Maarten Zier noemt de overledenen van dit jaar bij naam. Er wordt een minuut stilte in acht genomen.

Overledenen sinds ALV 2023:

Overlijdensdatum	Naam	Jvi
Onbekend	L. Egeter	1959
1 maart 2023	J.J.H.M. Ruigrok	1958
16 juni 2023	J.J.E.M. Bruyn	1948
9 november 2023	M.P.J. Hage	1956
10 december 2023	dr. D.J. Bakker	1957
23 december 2023	F.W.J. Pennekamp	1956
26 december 2023	M. Wanders	1966
6 januari 2024	J.J. Valk	1942
1 februari 2024	H.J. van der Sluijs	1955
19 februari 2024	R. van Willigenburg	1955
7 maart 2024	R. Lookman	1953
14 maart 2024	J.W. Drost	1959
16 maart 2024	W.J.M. Lommerse	1960
28 maart 2024	J. Konink	1955
18 april 2024	G. Zeeman	1952
23 april 2024	J.J. Wits	1963
juni 2024	H. van den Akker	1956
7 juni 2024	M. van der Hoef	1988
5 juni 2024	J. Burger	1956
15 juni 2024	mr. K. Polderman	1965
19 juni 2024	G. Franken	1960
20 juni 2024	drs. W.G. Koper	1959
1 augustus 2024	J.W. de Groot	1951
10 augustus 2024	J. Jolles	1952
9 oktober 2024	J. Vermeulen	1949

11 oktober 2024	J.L. Barendrecht	1959
13 oktober 2024	C.F. Frankema	1949
17 oktober 2024	A.G. Brakkee	1978
29 oktober 2024	L. IJssennagger	1959
8 november 2024	R. Bom	1949
18 november 2024	M.J. Phernambucq	1954
24 november 2024	R.B. Schabracq	1949

Dat zij mogen rusten in vrede.

3 INGEKOMEN EN UITGEGANE STUKKEN

Er zijn wel ingekomen stukken, maar het is niet nodig om deze te vermelden. Ze zijn door het bestuur afgehandeld.

De voorzitter richt zich tot afzwaaiend bestuurslid Maarten Zier, die na 12 jaar statutair aftreedt. Het bestuur draagt hem voor tot erelid en vraagt de ALV om hiermee in te stemmen.

Onder luid applaus stemt de ALV hier unaniem mee in en Maarten ontvangt de daarbij behorende oorkonde.

4 HULDIGING JUBILARISSEN

Hans Lip neemt het woord en start de ceremonie voor de aanwezige jubilarissen.

ir. K.L. Braber	jvi 1962	50 jaar
drs. P.E. Smit	jvi 1971	50 jaar
B. Fritzsche	jvi 1972	50 jaar
E.J.E. van Drent	jvi 1966	50 jaar
F. van der Elst	jvi 1967	50 jaar
J.M. van Vliet	jvi 1969	50 jaar
W.G. de Roo	jvi 1957	50 jaar
Th. de la Court	jvi 1964	50 jaar

De voorzitter en de secretaris feliciteren de jubilarissen, overhandigen de bijbehorende oorkonde en de fles wijn waarna een fotomoment volgt.

De niet aanwezige jubilarissen zijn:

A. Itz	jvi 1945	60 jaar
J.G. van Soest	jvi 1956	60 jaar
P. Kaldewaay	jvi 1956	60 jaar
	opgehaald door R. van Ulsen (jvi 1956)	
J.D.H. Maaskant	jvi 1959	60 jaar
W.L.J. Tonnon	jvi 1964	50 jaar
	opgehaald door Th. de la Court (jvi 1964)	
H. Hazelhoff Roelfzema	jvi 1946	50 jaar
J.G. van Leeuwen	jvi 1966	50 jaar
J.P. van der Meulen	jvi 1964	50 jaar
J.M. Abbink	jvi 1960	50 jaar
H. Sanders	jvi 1954	50 jaar
S.W. Delissen	jvi 1960	50 jaar

De bijbehorende oorkondes worden hen toegestuurd.

5 VASTSTELLEN NOTULEN ALV 2023

De notulen stonden in het Jaarboekje 2022-2023. Geen vragen, noch aanmerkingen. Goedgekeurd.

6 JAARVERSLAG SECRETARIS

De secretaris, Marco Jacques, neemt het woord. Het verenigingsjaar begint op 1 augustus en traditioneel zijn de Auto- en Motortoertocht de eerste VOK-activiteiten van het jaar. De ALV van 2023 was zodanig bijzonder, dat er een rijsttafel op het menu stond. De positieve reacties waren overweldigend en alle credits gingen naar chef-kok Jorg en zijn team.

Klein Rapport op dinsdag 5 maart 2024 was bijzonder, omdat het VOK- en Vaderlands Fonds bestuur waren uitgenodigd om een kijkje te nemen in het depot van Het Scheepvaartmuseum Amsterdam. De traditionele kranslegging op 4 mei bij De Boeg te Rotterdam werd verricht door Anneke Mäkel en VOK-lid Jim Vink (jvi 1963), in het bijzijn van de voorzitter.

Geïnteresseerden die dit in 2025 ook een keer bij willen wonen kunnen zich aanmelden bij de secretaris. De Golfdag werd verschoven naar augustus, waardoor het eigenlijk in het volgende verenigingsjaar viel. Voor het komende seizoen wordt het georganiseerd door Kees Visser op de golfbaan in Zeewolde. De datum wordt in het eerste kwartaal van 2025 bekend gemaakt. Inschrijven kan vanaf heden. De lijst ligt bij de balie. Het Voorjaar-

sevenement 2024 vond plaats op de *Delftshaven* van zeekadetten Schiedam, varende op de Nieuwe Waterweg. De bezetting was met 50 personen maximaal. Een zeer geslaagde dag, al was het knap koud.

Het bestuur wordt ieder jaar uitgenodigd voor de zeekadetten NL relatie-dag. Dit jaar werd er gevaren van Lelystad naar Urk en terug. Anneke Mäkel en uw secretaris gaven acte de présence namens het VOK-bestuur. We genoten van een heerlijke maritieme dag.

Met betrekking tot de Roeiploeg neemt Steven het woord over van Marco. Afgelopen jaar heeft de Roeiploeg een 1e prijs behaald, waar zij terecht zeer trots op zijn.

Nieuwe leden zijn nog steeds van harte welkom.

Marco gaf nog middels een dia de huidige stand van het ledenaantal aan. Dit alles in aanvulling op het verslag in de VOKabulaire oktober 2024.

7 JAARVERSLAG PENNINGMEESTER

De voorzitter neemt het woord in verband met een fout in de publicatie van de VOKabulaire oktober 2024. Deze is gecorrigeerd in overleg met de kascommissie. In het komende Jaarboekje komen de definitieve cijfers, welke dan zijn goed bevonden door de kascommissie.

De voorzitter toont een dia over de baten en lasten over de afgelopen jaren, waaruit voortvloeit dat het bestuur een contributieverhoging voorstelt. Het kost veel tijd om achterstallige contributie te innen.

8 VERSLAG FINANCIËLE COMMISSIE

Willem van der Knaap (jvi1962) en Maarten de Cock (jvi 1993) doen verslag van hun bevindingen. Zij hebben de penningmeester bezocht en kritische vragen voorgelegd.

Steekproefsgewijs zijn er enkele controles uitgevoerd. De financiële huishouding klopt met betrekking tot het gevoerde beleid. Zij geven decharge aan het bestuur onder applaus van de ALV. Er rest hen nog één vraag: Is er een actueel beleidsplan met betrekking tot de middellange termijn voor onze VOK? De heren ontvangen een fles wijn voor de gedane moeite.

9 BENOEMING KASCOMMISSIE 2024-2025

W. van der Knaap meldt, dat Rik Hindriks (jvi 1960) wil toetreden tot de commissie in zijn plaats. Maarten de Cock mag nog 1 jaar aanblijven. Dank voor de aanmelding en inzet.

De penningmeester zal contact opnemen voor de gebruikelijke controles.

10 BESTUURSFORMATIE 2024-2025

Maarten Zier zal eind 2024 aftreden na 12 jaar in het bestuur te hebben gezeten. Het bestuur stelt Bert Kamsteeg (jvi 1971) voor als bestuurslid, na al 1 jaar meegedraaid te hebben. Bert stelt zichzelf voor middels een diaproductie. De ALV stemt in met zijn benoeming, waarvan akte. De voorzitter memoreert nogmaals het overlijden van Kees Polderman en het feit dat Frans Bönig (jvi 1970) bereid was om de honneurs van webmaster waar te nemen. Frans draait mee met het bestuur om van alles op de hoogte te zijn. Nieuwe bestuursleden zijn altijd welkom.

11/12 BEGROTING 2024-2025 EN DE CONTRIBUTIEVERHOOGING

De voorzitter neemt weer het woord met uitleg over de financiën over de laatste jaren. De cijfers komen uit de voorgaande Jaarboekjes. De VOK is niet armlastig, maar wij kunnen geen sluitende begroting meer presenteren. Hij legt de ontwikkeling van de contributie uit en laat zien, dat deze jarenlang heeft stilgestaan op hetzelfde niveau. Tevens laat hij de prognose zien middels een dia van ons ledental (gemaakt door R. Hindriks).

In 2063 gaat het licht uit. De voorzitter vraagt de ALV of er vragen zijn? Geen.

Daarop volgend stelt het bestuur een contributieverhoging voor van € 22 naar € 30 voor het verenigingsjaar 2025-2026. Het voorstel wordt aangenomen door de ALV.

13 REDACTIECOMMISSIE

De hoofdredacteur neemt het woord. De redactie bestaat uit nog maar drie leden: Anneke Mäkel, Willem van Rooij en Klaas Wester. Met als corrector Fred Klop. Dit houdt in dat er dringend versterking nodig is. Graag *asap* uw aanmelding. Dit kan op redactie@vok.nl.

Anneke eert Joop Vermeulen, die plotseling, na zijn aftreden als redactielid, overleed. Ook doet zij een oproep voor de back-up van onze webmaster: Frans Bönig. De opmaak wordt sinds kort gedaan door de drukker. Het lettertype is wat groter geworden en de lay-out iets veranderd. Kopij is nog steeds van harte welkom tot 31-1-2025 voor het Jaarboekje. Alle verdere informatie is ook te vinden in het colofon.

De secretaris meldt dat hij veel reacties binnenkrijgt van zowel leden op leeftijd of overzee, die niet aanwezig kunnen zijn op de ALV, als van nabestaanden, dat de publicaties op de website, in de VOKabulaires en Jaar-

boekjes zeer gewaardeerd worden. Hij en de voorzitter doen ook een dringend beroep op de leden.

14 EVENEMENTENCOMMISSIE

Bert Kamsteeg neemt het woord. Hij zit in de commissie samen met Hans van Kerkhof (jvi 1965). Dit jaar was er de eerder vermelde boottocht over de Nieuwe Waterweg.

Komend Voorjaarsevenement zal in mei 2025 plaatsvinden. Leden kunnen een bezoek brengen aan MARIN. Het inschrijvingsformulier ligt bij de balie.

Wellicht kan er nog in het najaar een activiteit worden georganiseerd.

15 WAT VERDER TER TAFEL KOMT

De voorzitter meldt de mogelijkheid om deel te nemen aan onze WhatsApp-groep.

Er zijn nu 176 leden aangesloten; het streven is 200, wat nog steeds weinig is op ons totale ledenaantal van bijna 700.

16 RONDVRAAG

Geen.

17 HUISHOUDELIJKE MEDEDELINGEN EN SLUITING

De voorzitter roept geïnteresseerden op zich aan te melden bij de secretaris om de ceremonie op 4 mei 2025 bij te wonen. Hans Lip legt de bakslip 2024 uit en verzoekt de leden hun naambadges in te leveren na afloop. Een schaal staat op de balie, waar men deze kan achterlaten. Verder verzoekt Hans eenieder de overgebleven muntjes ook in de schaal achter te laten, aangezien volgend jaar een ander systeem gehanteerd zal worden.

De voorzitter sluit om 16.45 uur de vergadering en met een driewerf hoera voor onze beschermvrouwe, H.K.H. Prinses Margriet.

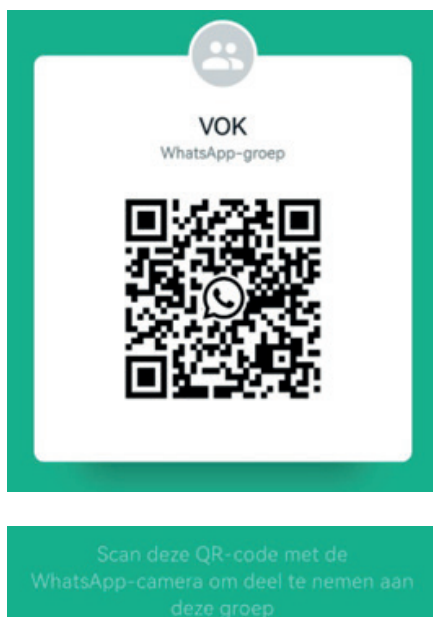
VEREENIGING VAN OUD-KWEEKELINGEN VAN DE KWEEKSCHOOL VOOR DE ZEEVAART		
Staat van baten en lasten 2023-2024 en begroting voor 2024-2025		
	2023-2024	2024-2025
BATEN	GEREALISEERD	BEGROOT
vooruitbetaling '23-'24	€ 232,00	€ 419,00
Contributie-betalingen	€ 12.211,72	€ 12.000,00
Afdracht contributies uit LvhL fonds *	€ 3.322,00	€ 3.212,00
achterstallige contributie '22-'23	€ 792,00	€ 1.100,00
Legaten	€ 0,00	€ 0,00
Contributies & donaties	€ 16.557,72	€ 16.731,00
Resultaat beleggingen	€ 0,00	€ 0,00
Rente ING+ABN spaarrekening	€ 933,22	€ 1.600,00
Inkomsten uit vermogen	€ 933,22	€ 1.600,00
Verkoop verenigingsartikelen	€ 20,00	€ 0,00
ALV / Reunie	€ 9.414,70	€ 10.750,00
Donaties evenementenfonds	€ 2.505,00	€ 500,00
Vooruit ontv. don.roeiploeg '22-'23	€ 8,00	€ 8,00
Donaties roeiploeg	€ 69,00	€ 50,00
Donaties Kaatjefonds	€ 159,00	€ 150,00
Donaties LvhL fonds	€ 0,00	€ 0,00
Vooruit ontv.portobijdragen '22-'23	€ 18,00	€ 18,00
Donaties Portokosten	€ 10,00	€ 0,00
Overige baten	€ 12.203,70	€ 11.476,00
TOTAAL BATEN	€ 29.694,64	€ 29.807,00
LASTEN	GEREALISEERD	BEGROOT
Bankkosten	€ 663,40	€ 720,00
Bestuurskosten	€ 1.436,64	€ 1.275,00
Drukwerk	€ 7.894,65	€ 8.000,00
Kantoorkosten (incl. opslagkosten)	€ 501,00	€ 525,00
Portokosten	€ 3.236,06	€ 4.500,00
Telecom/Website	€ 211,75	€ 300,00
Inkoop verenigingsartikelen	€ 0,00	€ 0,00
Verzekering Kaatje	€ 233,03	€ 235,00
Overige verzekeringen (WA+BA)	€ 424,96	€ 450,00
Operationele kosten	€ 14.601,49	€ 16.005,00
Restituties contributies en donaties	€ 242,82	€ 110,00
LvhL fonds-deel interesten	€ 246,23	€ 42,59
Afdracht aan evenementenfonds	€ 0,00	€ 220,00
Afdracht aan roeiploeg	€ 77,00	€ 90,00
Afdracht aan kaatjefonds	€ 0,00	€ 120,00
Schuld aan roeiploeg	€ 0,00	€ 1.428,87
Afdrachten	€ 566,05	€ 2.011,46
ALV / Reunie	€ 14.839,73	€ 18.000,00
Bijdragen aan VOK-evenementen	€ 2.734,64	€ 500,00
Overige lasten	€ 17.574,37	€ 18.500,00
Exploitatieresultaat	€ -3.047,27	€ -6.709,46
TOTAAL LASTEN	€ 29.694,64	€ 29.807,00

VEREENIGING VAN OUD-KWEEKELINGEN VAN DE KWEEKSCHOOL VOOR DE ZEEVAART					
Balans per 31 juli 2024					
VASTE ACTIVA	31.07.2024	31.07.2023	PASSIVA	31.07.2024	31.07.2023
Inventaris			Algemene reserve		
Sloep 'Kaatje'	1,00	1,00	Stand begin boekjaar	50121,21	57679,39
Kantoor inventaris e.d.	1,00	1,00	Exploitatieresultaat	-3047,27	-7889,43
			Sluitpost		331,25
	2,00	2,00	Stand einde boekjaar	47073,94	50121,21
Financiële vaste activa			Leden voor het Leven Fonds		
AAB beleggingen			Stand begin boekjaar	34293,00	37700,12
Effecten portefeuille begin bkjr.	0,00	0,00	Mutaties	-3075,77	-3407,12
Mutaties (lossing)			Stand einde boekjaar	31217,23	34293,00
Resultaat beleggingen					
Effecten portefeuille einde bkjr.	0,00	0,00	Reserveringen		
Borgsom postverzendingen	300,00	300,00	Evenementenfonds begin boekjr.	37433,31	39328,37
	300,00	300,00	Mutaties	-237,64	-1895,06
			Evenementenfonds einde boekjr.	37195,67	37433,31
Vaste Activa totaal	302,00	302,00			
			Res.koersverschillen begin boekjr	opgeheven	opgeheven
			Koersverschil		
			Ovb. restant -> Algem.Res.'22		
VLOTTENDE ACTIVA			Res.koersverschillen einde boekjr	0,00	opgeheven
Liquide middelen					
ING Betaalrekening	2458,08	4324,63			
AAB bestuursrekening	955,90	3983,30			
Kas	2898,05	1500,80	Invest.fonds Kaatje begin bkjr.	2904,69	2695,10
ING Zakelijke Bonus Spaarrek.	59025,14	60149,30	Mutaties	-74,03	209,59
AAB Vermogensspaarrekening	60000,00	60014,31	Invest.fonds Kaatje einde bkjr.	2830,66	2904,69
	125337,17	129972,34			
			Overlopende passiva		
			Vooruitontvangen baten	397,00	526,00
Vlottende Activa totaal	125337,17	129972,34	Crediteuren (NTOF)	3033,67	3152,13
			Nog te betalen aan de roeiploeg	77,00	84,00
			Kortopende lening bij roeiploeg	0,00	0,00
			achterstallige contributie	814,00	1760,00
			Onvoorzien	3000,00	
Balans totaal	125639,17	130274,34	Balans totaal	125639,17	130274,34

Leden van de Vereniging van Oud-Kweekelingen,

Zoals jullie weten is de VOK in het bezit van een WhatsAppgroep, die gestart is in december 2022. Voordat onze reünie in 2023 begon hadden wij 62 deelnemers. Tijdens de laatste reünie heeft de dochter van onze voorzitter, Sofie Leffelaar, tevens beheerder van deze groep, weer uitgebreid promotie gedaan waardoor we nu op 188 deelnemers zitten. Echter op een ledenbestand van iets meer dan 650 is dat natuurlijk nog te weinig. Wat is het doel van deze groep? Wij als bestuur willen deze onder andere gebruiken om mededelingen te doen naar de leden over activiteiten die wij gedurende het jaar organiseren. De datum van onze publicaties van de VOKabulair en het Jaarboekje sluit niet altijd aan op de data van onze evenementen. Het grote voordeel van deze WhatsAppgroep is dat wij als bestuur alleen berichten kunnen plaatsen. Het is dus niet mogelijk om hierop te reageren. Een duimpje kan wel.

Groet, Steven Leffelaar

DE VOK-WEBSITE IN 2024

door Frans Bönig (jvi 1970), webmaster vok.nl

Eind juni 2024 nam ik, als gevolg van het onverwacht overlijden van oud-voorzitter Kees Polderman (jvi 1965), de webmastertaken van hem over. Hoewel er geen overgave van de wacht was, is deze overname grotendeels soepel verlopen. In de eerste twee maanden trachtte ik kennis op te doen van het te gebruiken contentmanagementsysteem (WordPress) en de specifieke inhoud van de webpagina's. In die periode, en ook daarna nog, heb ik een aantal aanpassingen doorgevoerd. De belangrijkste daarvan waren:

1. een iets andere tekstmaak;
2. een iets andere indeling van enkele webpagina's;
3. de toevoeging van informatie op een aantal webpagina's;
4. de toevoeging van enkele nieuwe webpagina's (waaronder een gastenboek);
5. een aanpassing van een aantal webpagina-namen;
6. een als gevolg van punt 1 t/m 5 noodzakelijke aanpassing van de menu-indeling;
7. het instellen van een *stickymenu*;
8. het vervangen van enkele afbeeldingen door afbeeldingen van hogere kwaliteit;
9. een uitgebreider gebruik van afbeeldingen;
10. een grotere weergave van afbeeldingen;
11. een uitgebreider gebruik van koppelingen naar andere delen van de VOK-website en naar andere websites.

Daarnaast is het actualiseren van een deel van de informatie op onze website een continu proces voor de webmaster.

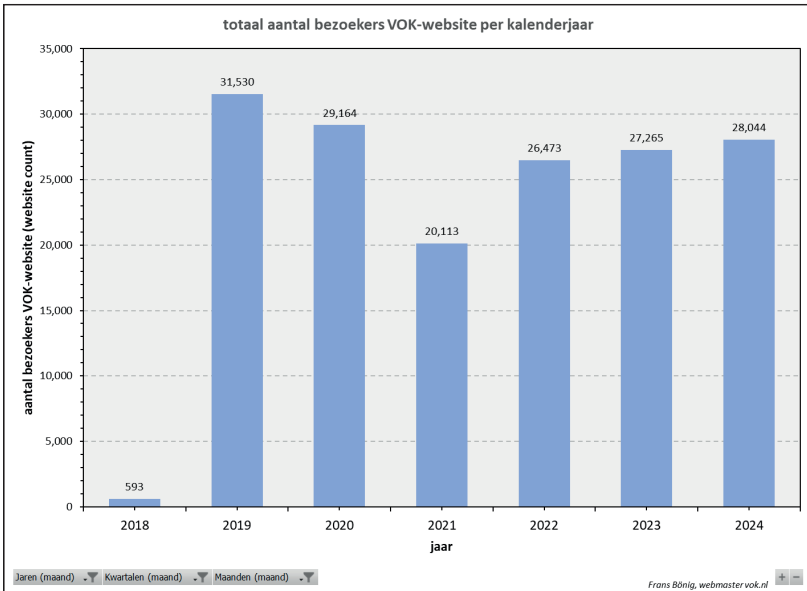
Ook bleek het nodig om enkele onvolkomenheden in de instellingen die de hostorganisatie van de website (Releaz) toegepast had, aan te laten passen. Dit betrof vooral een probleem met de captcha-functionaliteit van het contactformulier en de aanmeldingsformulieren, en tweemaal een noodzakelijke vergroting van de ter beschikking gestelde schijfruimte.

Mede als gevolg van het blijkbaar onrechtmatig gebruik van een foto op onze website, is voor het gebruik van twee andere specifieke foto's van een andere rechthebbende een licentie verkregen.

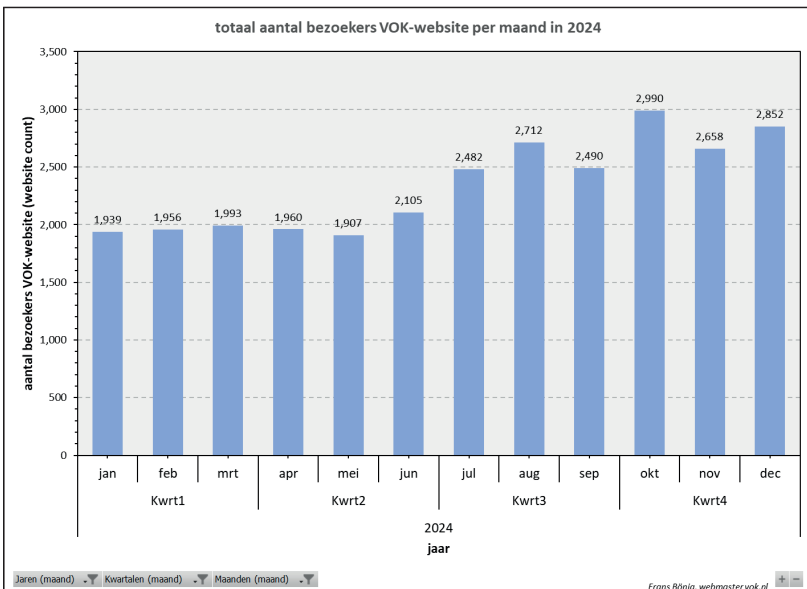
De bij dit artikel opgenomen drie grafieken met betrekking tot het gebruik

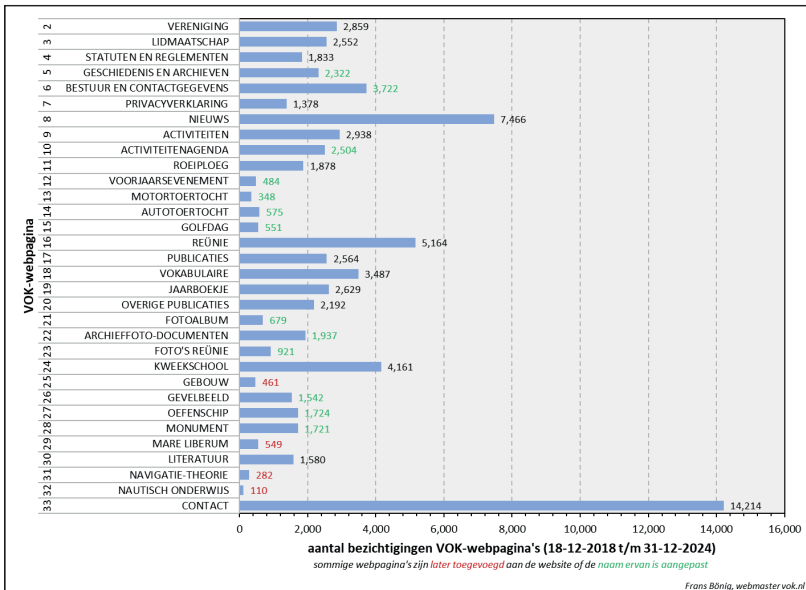
van de VOK-website tonen:

1. het aantal bezoekers per kalenderjaar sinds de start van de tweede websiteversie op 18-12-2018 t/m 31-12-2024;
2. het aantal bezoekers per maand in 2024;

3. het aantal bezichtigingen per webpagina sinds de start van de tweede websiteversie op 18-12-2018 t/m 31-12-2024.

Ten slotte tracht ik te achterhalen welke oud-kwekelingen voorheen – vooral voor de eerste websiteversie, in 1999 gerealiseerd door Rachel Hoogstraate (jvi 1993) – als webmaster hebben gefunctioneerd (dit ten behoeve van een volledig colofon). Weet u meer, informeer mij dan via het contactformulier op de website.

VAN DE ROEIPLOEG

door Klaas Wester (jvi 1970)

Kaatje ligt op het moment van dit schrijven in de loods van Jaap van Driel in Aalsmeer, op het droge na 3 x Muiden-Pampus-Muiden, de laatste wedstrijd van het jaar (zie het verslag van Nick Margetson). Ruud van Gorkum (jvi 1980) neemt het dekzeil onder zijn hoede en Peter Lok (jvi 1985) ontfermt zich over de oh zo belangrijke zitkussens. Door diverse leden van de Roeiploeg wordt zij onder immer bezielende leiding van Joost van Kessel

Joost van Kessel en Peter Lok bezien een glimmende Kaatje.

(jvi 1963) weer in tiptop conditie gebracht voor het komende seizoen. 2024 was een mooi, doch ook heftig roeijaar voor ons. Het beleefde een mooie start. Op 24 februari hadden we onze jaarlijkse bijeenkomst. Ditmaal was gekozen voor het ss *Rotterdam*. Veel leden met hun partners genoten van het samenzijn op deze ooit majestueuze oceanreus. We doolden rond over het schip en genoten van het heerlijke diner. Meerdere van ons overnachtten vervolgens in een nostalgische 1959- hut.

Het roeien

Vaste stuurman van *Kaatje* Patrick Schoonenberg (jvi 1974) bestreed zijn ziekte met sterke moed, maar stuurde, mét verve, met *Kaatje* de Kaagrace in april en enkele weken later de *Laura G* van de loodsen Amsterdam-IJmond tijdens de Zaanrace (zie voor beide races VOKabulaire augustus 2024). Hij is gelukkig herstellende, zij het met muizenstapjes, zoals hij zegt.

De Kaagrace roeiden we met Joost van Kessel aan de helmstok en veroverden daarin de prijs voor snelste whaler (zie verslag VOKabulaire augustus 2024). Later in het jaar werden als immer de Grachtenrace en Muiden-Pampus-Muiden geroeid (zie verslag van Nick Margetson).

Dit jaar namen we afscheid van Arto Brakkee (jvi 1978). Hij roeide het afgelopen jaar met ons Weesp, de Zaanrace en de Kaagrace, doch overleed na een rollercoaster van enkele maanden op 17 oktober. Hij werd 64 jaar. Nick Margetson, Steven Leffelaar (jvi 1980) en Claudio Militello (jvi 1989) bezochten hem nog thuis, kort voor zijn overlijden.

v.l.n.r. Nick Margetson, Steven Leffelaar, Arto Brakkee, Claudio Militello.

Tijdens een indrukwekkende dienst in de Westzijderkerk (Bullekerk) in Zaandam werd afscheid genomen van Arto. Veel oud-kwekelingen waren daarbij aanwezig. Oud-kwekeling, jaargenoot en vriend David Burggraaff (jvi 1978) memoreerde de kweekschooltijd, zijn zeevaartcarrière en de doctentijd aan het Scheepvaart & Transport College te Katwijk aan Zee. Wij

herinneren ons Artto het meest als roeier. Met veel plezier roeide hij op de woensdagavonden en schreef hij in voor de meeste wedstrijden (kijk maar naar afgelopen jaar). Tijdens de *Kaatje*-jaarvergadering in november werd Artto geprezen om zijn inzet en hielden we een korte stilte.

Zoals hierboven reeds aangehaald werd eind november bij Zeemanshoop, nabij het Muntplein in Amsterdam, de jaarvergadering van de Roeiploeg gehouden. Belangrijke onderwerpen zijn als immer de ligplaats, het aantal roeiers en de met deze punten samenhangende jaarlijkse contributie en de te roeien wedstrijden. Getracht moet worden leden te werven met maritieme achtergrond, dan wel gastroeiers. De wedstrijden beperken zich wederom tot de gebruikelijke vier: Weesp, Zaan of Kaag, Amsterdam, MPM. Het jaarlijkse uitje wordt door Rik Hindriks (jvi 1971) georganiseerd. Het wordt dit jaar IJmuiden. Registerloods Jelle Douma (jvi 1992) zal ons daar de weg wijzen. De vergadering werd afgesloten met een etentje gezamenlijk met enkele partners in de 1e-klas restauratie van het CS. |

In maart gaat *Kaatje* met een frisse antifouling-laag weer het sop kiezen in het zijkanaal K bij Jachthaven Twellegae en zullen we na enige training ons roeiseizoen traditioneel aanvangen in Weesp om daar het Gevecht op de Vecht met andere sloepen te leveren.

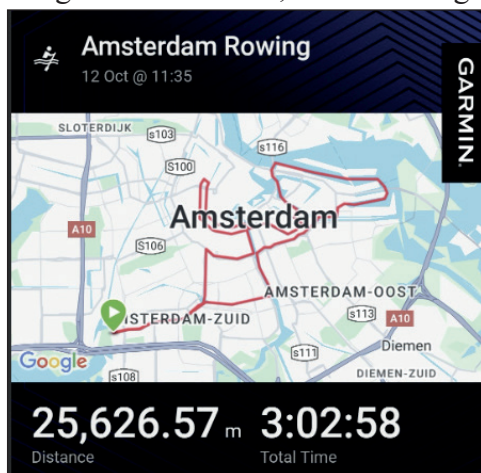
12 oktober. Grachtenrace bij de start met Ruud van Gorkum (SB slag, jvi 1980), Hans Hoogervorst (BB slag, KWV De Kaag), Nick Margetson (jvi 1986), Claudio Militello (jvi 1989), Jelle Douma (jvi 1992), Steven Leffelaar (jvi 1980), Mark Teeninga (SB boeg, jvi 1989), Peter Vester (BB boeg, De Kaag). Aan de helmstok Wilma (KWV De Kaag).

Amsterdamse Grachtenrace en Muiden-Pampus-Muiden 2024 door Nick Margetson (jvi 1986)

Hierbij weer het obligatoire verslag van bovengenoemde wedstrijden waarvan het me zou verbazen als iemand anders dan de Roeiploeg het leest. Ik probeer meer informatie dan alleen slagen per minuut en roeitijden te vermelden om het ook voor niet-roeiers leesbaar te maken.

De Amsterdamse Grachtenrace

De Roeiploeg van de VOK roeide de 38e Amsterdamse Grachtenrace op 11 oktober 2024 in de sloep *Kaatje*, de Kromhout-whaler van de VOK. De afstand was weer 25,5 km. De afstand van de Amsterdamse Grachtenrace, vroeger ‘Grachtentocht’ genoemd, is altijd rond de 24 km geweest. In de VOKabulaire van oktober 2024 schrijft Klaas Wester (jvi 1970) dat, gelet op de tijden op de uitslagenlijst van 1993, de race vroeger veel korter moet zijn geweest. De tijden waar Klaas aan refereert zijn echter de zogenoemde ‘referentietijden’ en niet de echte roeitijden. De referentietijden maken deel uit van de berekeningsmethode die wordt gebruikt om de uitslagenlijst te berekenen. Elke sloep is immers anders zodat de race een handicaprace is. Start en finish waren zoals voorgaande jaren bij het Olympisch Stadion. In mijn tijd op de Kweekschool was de start en finish in het Oosterdok ter hoogte van de *Pollux*, het toenmalige opleidingsschip voor matrozen op de

Route, afstand en tijd gemeten door mijn gps-horloge

Lagere Zeevaartschool. In die tijd was het aantal deelnemende sloepen veel kleiner dan tegenwoordig. Ongeveer 35 sloepen in tegenstelling tot de 130 sloepen die in 2024 deelnamen.

De *Kaatje* wordt de afgelopen jaren door de leden van de Roeiploeg van de *Igor*, die in Zijkanaal K ligt, naar de start en terug gesleept. De Roeiploeg van de *Igor* bestaat uit mensen die op de woonboten in Zijkanaal K wonen. Ik schrijf woonboten, maar sommige van de woningen zijn drijvende villa's!

Ruud van Gorkum (jvi 1980) en Nick Margetson (jvi 1986) maakten 's-ochtends de *Kaatje* klaar om naar de start te worden gesleept door een sleepboot van onze vrienden uit Zijkanaal K. De achterkant van de sleepboot had een dikke rubberen fender zodat de *Igor* op een zeer korte tros achter de sleepboot kon worden gesleept. De *Kaatje* werd op een langere tros achter de *Igor* gesleept. Op het IJ hebben we aan boord van de sleepboot koffie gedronken en heerlijke appeltaart gegeten. Aangekomen in de grachten moesten Ruud of ik de *Kaatje* af en toe bijsturen. We kwamen ruim op tijd bij het Olympisch Stadion aan. Omdat het tegenwoordig niet meer mogelijk is om de sloep voor wedstrijden met uitsluitend oud-kweelingen te bemannen moesten we ook dit jaar rekenen op gastroeiers van de Koninklijke watersportvereniging De Kaag.

De opstelling was als volgt (van achteren naar voren):

SB

Ruud van Gorkum

(SB slag, jvi 1980)

Nick Margetson (jvi 1986)

Jelle Douma (jvi 1992)

Mark Teeninga (SB boeg, jvi 1991)

BB

Hans Hoogervorst

(BB slag, KWV De Kaag)

Claudio Militello (jvi 1989)

Steven Leffelaar (jvi 1980)

Peter Vester

(BB boeg, KWV De Kaag)

Wij roeiden met een slagtempo van 27 slagen per minuut met een gemiddelde snelheid van 8,4 km/uur. De sloep werd gestuurd door Wilma (KWV De Kaag). Zij gebruikte andere roeicommando's dan wij gewend zijn, maar dat ging goed. Wilma stuurde zeer goed en gaf ons een nieuw inzicht in communicatietechniek. De race is zo ingericht dat de langzaamste sloepen als eerste starten. Dat brengt mee dat er veel wordt ingehaald. Als wij een sloep moesten voorbijlopen, informeerde Wilma de voorgaande sloep ruim van tevoren over onze intentie om voorbij te lopen en vroeg beleefd om ruimte. Wonder boven wonder werkte dit keer op keer en konden we zonder slag of stoot inhalen. Dat ging een stuk gesmeerder dan onze gewone stijl van schreeuwen naar, en desnoods rammen van, de voorgaande sloep! De wind was 3 Bft uit zuidelijke richting en gaf weinig problemen. Wij finishten in 3 uur en 2 minuten op plaats 79 van 93 herensloepen waarvan de laatste vier niet waren gestart. Het vermogen was 37,45 watt per roeier. Ter vergelijking: de winnende sloep leverde 89,18 watt per roeier op. De

Peter, Claudio, Mark, Jelle, Wilma, Ruud en Steven in de feesttent.

Laura G eindigde met 2 uur en 53 minuten als 65e. Dat is de sloep van het roeiteam van loodsen IJmond waar oud-kwekeling Klaas Wester (jvi 1970) in roeit. Hoewel Klaas ook in de Roeiploeg van de VOK roeit, roeit hij indien nodig in verband met bemanning, de wedstrijden met de roeiploeg van de loodsen IJmond. Ondanks het feit dat wij vele sloepen hebben ingehaald, ik schat ongeveer 10, en 15 minuten sneller dan vorig

jaar hebben geroeid, viel het resultaat mij tegen. Elfde van onderen is niet het resultaat waar ik vrolijk van word. Maar wij zijn inmiddels een stuk ouder dan 40 jaar geleden. Meedoen is nu belangrijker dan winnen. Ik dacht dat ik dat nooit zou erkennen, maar de werkelijkheid is hard. Na de race hebben we in de feesttent nog wat biertjes gedronken. Daarna zijn we terug naar de ligplaats in Jachthaven Twellegea gesleept.

Muiden-Pampus-Muiden

Op 2 en 3 november 2024 roeide de Roeiploeg van de VOK weer de jaarlijkse Muiden-Pampus-Muiden (MPM) sloepenrace. In tegenstelling tot voorgaande jaren, was het weer uitzonderlijk mooi voor de tijd van het jaar. De Roeiploeg moest weer gebruikmaken van gastroeiers van de Koninklijke Watersportvereniging De Kaag. De MPM is bijzonder omdat hetzelfde traject op zaterdag twee keer wordt geroeid en op zondag één keer. De route gaat van de Koninklijke Nederlandsche Zeil- & Roeivereeniging in Muiden naar het eiland Pampus dat wordt gerond alvorens terug naar de haven te roeien. De afstand is 7,5 km. Dat is relatief kort zodat we met een hoger slagtempo dan normaal konden roeien om meer snelheid te maken. Het slagtempo was 31 slagen per minuut gedurende de eerste race. Wij deden 51 minuten en 39 seconden over de eerste race, 53 minuten en 34 seconden over de tweede race en 52 minuten en 51 seconden over de derde. De einduitslag was 103 van 166 sloepen in totaal, dus dames- en herenteams. Wij waren voor en na de wedstrijden weer welkom aan boord van

de Labor Vincit voor koffie en soep. De Labor Vincit is het motorjacht van Erik Legene, een roeier uit de Laura G van Loodsen IJmond. Erik sleepte de Kaatje en de Laura G ook vanuit Amsterdam naar Muiden en terug. De naam van het jacht van Erik is grappig gezien het feit dat hij al op zijn 57e met pensioen ging.

Roeiers van loodsens Amsterdam-IJmond trainen op woensdagavond vaak mee met de Roeiploeg van de VOK. Beide roeiploegen kampen met een tekort aan actieve roeiers zodat wij over en weer bij elkaar roeien als er een tekort aan roeiers is. Dat is bijna altijd het geval. Zaterdagavond ging een aantal roeiers, vergezeld door echtgenotes, Indisch eten in Muiden. Dit was voortreffelijk. Al met al was de MPM en alle gezelligheid eromheen een mooie afsluiting van het roeiseizoen.

Kaatje en de Laura G gesleept door de Labor Vincit.

IN MEMORIAM R.B. (ROB) SCHABRACQ (JVI 1949)

door Klaas Wester (jvi 1970)

Na een rijk, veelzijdig en welbesteed leven..., stond boven aan zijn rouwkaart.

Geboren in Denpasar, Bali op 13 maart 1931, maakte hij op 12-jarige leeftijd de Japanse inval in Nederlands-Indië mee. Korte tijd later werd hij opgesloten in het jongenskamp Bangkong in Semarang op Java, waar hij tot aan de bevrijding verbleef. In

een aangrijpend verslag (<https://oorlogsverhalen.com/oorlogsverhalen/robert-schabracq/>) doet hij kond van die tijd in gevangenschap.

Als jongeling van 18 doet hij intrede op de Kweekschool voor de Zeevaart en gaat daarna varen bij de Koninklijke Paketvaart Maatschappij. Als stuurman zal hij daar de turbulente tijd meegemaakt hebben, waarin uiteindelijk het gehele KPM-bedrijf in Indonesië ter ziele ging. In 1967 fuseerde de KPM met de KJCP, ook wel Royal Interocean Lines genoemd.

Rond die tijd switchte Rob van het zeevarend bestaan naar een baan aan de wal en kwam in dienst bij het Loodswezen. Hij bekleedde daar diverse leidinggevende functies, onder andere als adjunct-commissaris in Hoek van Holland, inspecteur in de regio Noord (Delfzijl) en IJmond (Den Helder). Inmiddels was het Loodswezen ingedeeld bij DGSM. Na de verzelfstandiging van het Loodswezen in 1988 heeft hij de laatste jaren tot zijn pensioen in 1991 een functie elders bij DGSM bekleed.

Rob Schabracq heeft vele jaren deel uitgemaakt van de examencommissie voor zeevaardiploma's. Als begeleider van de aspirant-registerloodsen trof ik hem dan op het Nova College te IJmuiden. Bij de Vereniging van Oud-employé's der KPM was hij een zeer gewaardeerd lid. Hij was medeorganisator van jubileumbijeenkomsten en ook organiseerde hij in 2009 een reis naar Indonesië, waar 30 oud-KPM'ers aan deelnamen. Bij het Ko-

ninklijk College Zeemanshoop bekleedde hij begin deze eeuw enkele jaren een bestuursfunctie. Hij maakte daar enkele roerige jaren mee. Ook had hij inbreng in het vinden en bepalen van de nieuwe locatie aan het Muntplein 10A.

Binnen de Vereeniging van Oud-Kweekelingen bekleedde hij van 2007 tot en met 2010 de functie van (wnd) secretaris/gewoon bestuurslid. Bij de jaarlijkse reünies in december kwam je hem regelmatig tegen.

Voorwaar, dit alles in ogenschouw nemend, heeft hij een rijk, veelzijdig en welbesteed leven gekend. Rob Schabracq bereikte de gezegende leeftijd van 93 jaar.

Interview met Jens Osinga (jvi 1949)

door Anneke Mäkel (jvi 1978)

Jens had contact met mij gezocht met het verzoek een interview te houden. Zo kwam het dat ik op een zonnige dag, eind november, onderweg was naar Sliedrecht. Jens woont in een zeer fraai appartement, onderdeel van een luxe seniorenflat. Na mijn binnenkomst stak hij meteen van wal. Voor hem lag een dik boekwerk waarin zijn biografie, die hij gedurende het interview regelmatig raadpleegde. Op de voorkant een mooie foto van hem in kweekschooluniform. Om een en ander te stroomlijnen stelde ik hem mijn eerste vraag.

Hoe was de tijd op het internaat?

Daarvoor gaan we eerst terug naar de tijd ervoor en hoe hij gemotiveerd raakte om naar de Zeevaartschool in Amsterdam te gaan. Hij werd geboren op Oost-Sumatra waar zijn vader werkte als landbouwkundig ingenieur op een plantage. Zijn moeder kwam uit een geslacht van binnenvaartschippers en van zijn vaders kant waren het boerenbedrijven. Zijn lagerschoolperiode bracht hij door op een internaat in de bergen. Daarna kwam hij met zijn moeder en broertjes terecht in diverse jappenkampen, wat drie jaar duurde. Hij raakte daar bevriend met Gerrit Vermaak. Uiteindelijk werden ze bevrijd en gingen ze naar Holland met het ms *Tjisadane*, een ex-KJCPL- en ex-troepenschip, waarop ook Gerrit zat, zijn inmiddels beste vriend. Ondertussen was zijn vader bevrijd, maar kwam in het KNIL-leger terecht. Zijn moeder trok met de kinderen in bij haar moeder in Meppel en daar, aan de overkant van de straat, bevond zich de school van Jens, een rijks-hbs. Jens had het nodige in te halen, daarvoor kreeg hij bijlessen. Zijn moeder had in de schoolvakanties geregeld dat hij mee mocht varen op stoombinnenvaartschepen van zijn opa. Hier leerde hij ontzettend veel. Bijvoorbeeld: onderweg naar de Zaan ging de schipper slapen waarop Jens alles alleen moest doen. Met regelmaat moest er ook een ronde oliën gelopen worden. Dan ging er een klomp onder het stuurwiel en dook hij even de machinekamer in. Zijn eerste kennismaking met de auto-pilot.

Uiteindelijk had hij na vier jaar zijn hbs-diploma op zak. Hij wilde graag Geologie studeren, maar hiervoor was geen geld. Daarna, en mede om zijn reeds opgedane ervaringen op de binnenvaartschepen, besloot Jens naar de Zeevaartschool te gaan. 'Ik klopte aan in Delfzijl, maar hier was het al vol. Mijn vriend, Gerrit Vermaak, had al een jaar Zeevaartschool in Amsterdam achter de rug en dat leek mij ook een goede keuze. Ondertussen moest ik alles alleen doen. Mijn vader, inmiddels gedemobiliseerd, vond

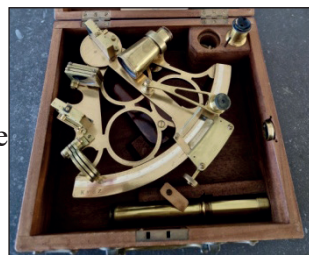
Tijdens het sporttoernooi in de paasvakantie (1950) was dit ons hockeyteam. 3e van links ben ik, helemaal rechts Gerrit Vermaak.

het goed dat ik naar zee wilde, maar zei: 'Zoek het zelf uit.' Ik kwam voor een commissie, kreeg veel vragen om mijn oren met van mijn kant de goede antwoorden, werd vervolgens aangenomen en volgde de tweejarige opleiding. Ik heb daar nooit spijt van gehad en een goede tijd meegemaakt.

Er heerste orde en regelmaat en het was er bovenal streng. Maar ik was al eerder een internaat gewend geweest, waardoor ik geen enkele moeite had met die strenge regels en inspecties.

Ik weet nog de meeste (bij)namen van de toenmalige bootslieden. Zo had je Mina (Neij), Erwtje (De Boer) en toen al Tarzan (Lagendijk). Zonder bijnamen Brouwer. En Knol, een overlevende van de slag in de Javazee. De bootslieden leerden ons roeien, wrikken en staaldraad splitsen. Ook weet ik me nog twee leraren te herinneren; 2e officier Dobbinga, die scheepsbouw gaf en 3e officier Kikkert voor seinles en EHBO. En 1e officier Kruisinga.

Daniël van der Hiel was de commandant. Tijdens het klein rapport was ik de beste van de klas gebleken en kreeg toen een Hollandse verrekijker cadeau. Tijdens het groot rapport was ik nummer twee van de klas en kreeg toen vanwege dit heuglijke feit een sextant. Dit heb ik als stuurman nog jaren lang gebruikt. Nadat ik mijn opleiding had voltooid

moesten er drie rederijen opgegeven worden, als mogelijke plaatsing voor stuurmansleerling. Daarop werd ik opgeroepen om bij Van der Hiel op kantoor te komen. Deze was zeer ontdaan over het feit dat ik onder andere La Corona (de latere Shell Tankers) als stageplaats had gekozen.'

Hoe lang heb je gevaren?

‘21 jaar bij Shell tankers. Mijn eerste schip was het ms *Macoma*, een 12.000 tonner. Samen met een andere klasgenoot, Hans van Uden en twee leerling-werktuigkundigen, begon ik aan mijn stagejaar. Doordat ik drie takenboeken bijhield, die elke week werden afgetekend door de kapitein, kreeg ik na veertien maanden mijn diploma 3e stuurman. Er bleek nog geen plaats te zijn bij La Corona. Mij werd toen geadviseerd in de tussentijd het theoretische deel van de 2e rang te behalen. Ik deed dat in Rotterdam op

de zeevaartschool aan de Pieter de Hoochweg. Ondertussen woonde ik bij een oom en tante in Overschie. Die oom was een broer van mijn vader. Mijn ouders waren weer terug naar Indonesië.’ In die tijd kreeg Jens verkering met een meisje dat hij ontmoette op de tramritten van lijn 15 van en naar die zeevaartschool. Uiteindelijk is hij met

haar getrouwd in 1955 en kregen ze twee dochters. Hij is inmiddels al 69 jaar getrouwd, maar door een ongelukkige val verblijft zijn vrouw nu in een verzorgingstehuis iets verderop. ‘Na enige tijd kon ik toch weer aan de slag en vloog daarvoor naar Singapore waar eerst een paar dagen gewacht moest

worden in het zeemannshuis. Vandaar ging ik weer aan boord van het ms *Macoma* op Pulau Bukom. Daar moest ik de derde stuurman vervangen die plotseling terug naar Nederland moest. Na enige tijd kwamen we aan in Pladjoe (Zuid-Sumatra) en werd ik overgeplaatst op een kleiner schip genaamd ms *Agatha*, een 4000 tonner. Hier was een Chinese crew aan boord uit drie verschillende contreien, elk met hun eigen dialect. Het gevolg was dat deze drie groepjes elkaar niet konden verstaan. Toen we in Saigon aankwamen was er een oorlog gaande tussen Frankrijk en Vietnam

(de Eerste Indochinese Oorlog van 1946 tot 1954, red.). Dit hield in dat we op tijd terug moesten zijn van het stappen, anders werden we met scherp beschoten.’

Wat is de meest opmerkelijke situatie die je hebt meegemaakt?

‘Dat was in 1970 aan boord van de 70.000 tonner, het ms *Dallia*. Ik was toen 1e stuurman. Het betrof een steekincident op open zee. De nog jonge 2e kok lag naast de kombuis met een mes dat 17 cm in zijn rug stak. De dader was een Surinamer van hindoestaanse afkomst. Door twee potige matrozen werd hij in de boeien geslagen en in een hut opgesloten. In Dakar wilden ze hem niet hebben. Uiteindelijk in Engeland wel. Een politie-inspecteur uit Nederland kwam hem halen. Het slachtoffer was er slecht aan toe. Ik had ruim twee weken stage gelopen in een ziekenhuis en als 1e stuurman moest ik hem helpen

in de ziekenboeg. Met radiomedisch advies erbij gaf ik hem een morfine-injectie. In Dakar ging het slachtoffer een paar dagen naar het ziekenhuis. Daar bleek dat het mes net tussen zijn hart en longen terecht was gekomen. Uiteindelijk heb ik het slachtoffer veel later nog eens gesproken en het bleek dat hij er destijds nog goed van af was gekomen.

Voor de Shell heb ik allerlei klussen gedaan. Zo werd ik uitgeleend op een omgebouwd scheepje, de *Scheveningen 101*, genaamd *Johanna Maria*, dat voor seismische doeleinden werd gebruikt. Dit zou voor een half jaar zijn, maar het werd anderhalf jaar. Op zeker moment was de kok klaar met koken en wilde door de poort ‘Schaften’ roepen, maar zijn gebit vloog uit zijn mond. We hadden zo’n 1000 meter waterdiepte onder ons, dus dat gebit is nooit meer teruggezien! In november 1965 ging ik van boord. Het jaar daarop kon ik naar Qatar voor twee jaar. In de tussentijd had ik aan boord een tijd lang voor het KNMI stroomjournalen bijgehouden. Hiervoor kreeg ik toen een barometer cadeau. Het eerste jaar in Qatar ging ik alleen en het jaar daarop, na twee maanden verlof, mocht ook mijn gezin mee. Het was daar Engelstalig en door de maatschappij waren voor de lagere school Hollandse docenten gestuurd. Mijn kinderen kregen daar bijna een-op-een les, wat zeer goed heeft uitgepakt bij terugkomst. Ik heb daar allerlei verschillende jobs gedaan. Ik werkte voor het marinede-

partement. Een Engelse aangelegenheid. Van kapitein op een supply vessel (zie foto), op een zeesleper, als wel loods voor een eiland 80 km vanaf Doha, genaamd Jazirat Halul. Een tijd was ik zelfs havenmeester van de haven aldaar. In de Perzische Golf hield ik mij ook bezig met het lichten en leggen van meerboeien, en deed ik onder-

water- en zwaartekrachtssurveys, dit alles met behulp van het DECCA-navigatiesysteem. Na twee jaar werd ik weer aangemonsterd als 1e stuurman. Uiteindelijk ben ik kapitein geworden en mijn eerste schip in die hoedanigheid was het ss *Kelletia*. Hiervan heb ik in 2003 een mooie aquarel laten maken door de maritiem kunstenaar Hans Breeman. De *Kelletia* was het eerste schip van de K-serie, van de Nederlandse Shell, met airco. Na 21 jaar varen heb ik nog 12 jaar aan de wal gewerkt voor Shell als walkapitein, ook wel fleet-superintendent genoemd. Samen met nog een andere kapitein en twee HWTK's bedienden we zo'n 50 schepen voor onderhoud, bemanning enzovoort. De ladingorders kwamen uit Engeland. In 1984 ging ik met pensioen.

Bezocht je de reünies?

Vroeger was ik een vaste bezoeker van de reünies. Vorig jaar heb ik de reünie nog bezocht. Ik kon toen meerijden met een jonger lid hier uit Slie-drecht en heb daar nog twee jaargenoten ontmoet. Ik heb besloten vanaf nu niet meer naar de reünies te gaan in verband met mijn leeftijd. Zo kwam er een eind aan een geanimeerd gesprek, waarvan uw interviewer zeer heeft genoten. Met dank voor de verhalen en de koffie toog zij weer huiswaarts.

Cornelis (Kees) Haagmans (jvi 1914)

door Hans de Ruiter (jvi 1966)

Klas 3A van de Dordrechtse HBS in het leerjaar 1913-1914. Staand rechtsboven op de foto Cornelis Haagmans.

Bron: Beeldbank Regionaal Archief Dordrecht.

23 januari 1957 op zee de doop van het ss Statendam IV door prinses Beatrix.

Foto: Nationaal Archief. Fotografie: Joop van Bilsen / Anefo

de twee proefvaarten voorafgaande aan de doop op zee de 23e januari 1957 door prinses Beatrix en de *maidenvoyage* van het schip naar New York.

In het zeer leeswaardige interview met oud-kwekeling Theo Bruins (jvi 1944), gepubliceerd in het augustusnummer dit jaar van VOKabulaire viel mij de foto op bladzijde 10 op. Te zien is: de brug van de *Statendam* van de Holland-Amerika Lijn, de telegraaf op *volle kracht* en een kapitein omringd door zijn stuurlieden. Geactiveerd door enige nieuwsgierigheid vroeg ik me af, wanneer is deze foto genomen en wie is de kapitein? Al gauw ging er een lichtje branden: Cornelis Haagmans, geboren in de Voorstraat te Dordrecht op 31 mei 1898 en overleden als Amerikaans staatsburger in zijn woonplaats Roslyn Heights N.Y. (Long Island) op 17 april 1998 op een paar weken na bijna een eeuw later. Kapitein Haagmans werd eind 1956 ruim een jaar voor zijn pensionering benoemd tot gezagvoerder van het ss *Statendam* IV. Hij was kapitein van het schip tijdens

Tijdens een van die gelegenheden zal de foto met oud-kwekeling Theo Bruins en collega's wel genomen zijn. Over het leven van Cornelis Haagmans is veel te vertellen. Op de website en blog (captainalbert.com) van ons lid Albert Schoonderbeek (jvi 1976) – de meesten van de lezers zullen zijn website wel kennen – vindt men de memoires van Haagmans.

Bij het nieuws van het overlijden van Haagmans schreef men in de *Nieuwsbrief* van augustus 1998 – het idee van Kees Polderman (jvi 1965) om het blad *VOKabulaire* te noemen was nog niet geboren – onder meer: *Oud-kwekeling Haagmans had grote belangstelling voor het wel en wee van onze vereniging. Als blijkt hiervan zij vermeld, dat vele van zijn Amerikaanse, maar ook Hollandse vrienden, bij zijn overlijden en op zijn verzoek een donatie aan ons Ouderkerkfonds deden. Eén van de vele schenkers schreef ons: 'in lieu of flowers, this donation for Captain Cornelis Haagmans death. This is what he wanted and liked. With all our love for a wonderful friendship. We loved him.' Anderen schreven in gelijkgestemde, ontroerende bewoordingen. Het spreekt vanzelf dat het bestuur en onze vereniging en het Ouderkerkfonds de geste van oud-kwekeling Cornelis Haagmans zeer waarderen en voor de ontvan-*

gen donaties zeer dankbaar zijn.

De naam Cornelis Haagmans past in een rijtje van oud-kwekelingen, te weten Pieter van den Heuvel (jvi 1883), Johannes Jacobus Bijl (jvi 1895) en Coenraad Bouman (jvi 1913), alle drie gezagvoerder tijdens de *maidenvoyage* van respectievelijk de schepen *ss Statendam III*, *ss Nieuw Amsterdam II* en *ss Rotterdam* van de Holland-Amerika Lijn. Op de website van de Vereniging De Lijn (verenigingdelijn.nl) lees ik dat het *ss Statendam IV* altijd wat in de schaduw heeft gestaan bij andere passagiersschepen. Een boek over het schip lijkt mij een prachtige aanvulling op die dikke boeken waarmee de drie hierboven genoemde schepen zo liefdevol herinnerd worden.

Het ss Statendam IV, binnenkomend op de Nieuwe Waterweg, passeert Maassluis, aan de overkant, 1968. Foto: Fred Klop (jvi 1957)

DE WONDERE WERELD VAN PONTONS

door Gert Schoppert (jvi 1960)

Toen ik samen met Marco Jacques een bezoek bracht aan SAIL Den Helder, zie verslag in het VOKabulaire oktober 2023, lag daar een fraaie pontonbrug over het water naar de oude marinewerf. Een tijdelijke oeververbinding, bedoeld om de grote stroom bezoekers te kunnen verwerken. Toen ik hoorde dat Gert Schoppert – ondanks zijn 80-jarige leeftijd nog steeds actief – de pr deed voor dit pontonbedrijf, heb ik hem gevraagd om eens wat te vertellen over deze ‘tak van sport’. Zelf is hij overigens oud-marineofficier. Het bedrijf waar hij nu voor werkt, de Van Schie Groep, is marktleider op het gebied van pontonoplossingen voor maritieme doeleinden, infrawerken en grote evenementen op het water. Hun werkgebied is heel Europa, soms ook Afrika.

Anneke Mäkel, Redactie VOK

Bij het woord ponton denken mensen vaak nog aan een platte dekschuit, een grote vierkante stalen bak of anderszins. Waar we het hier over hebben zijn modulaire systemen van koppelbare units, waarmee drijvende platforms kunnen worden samengesteld voor diverse maritieme doeleinden. Vaak voor de binnenwateren, maar ook buitengaats. Een paar voorbeelden: Koppelbare pontons zijn er in diverse afmetingen en draagvermogens. We kunnen ze grofweg verdelen in vijf categorieën:

- Plaatpontons
- Uniflotepontons
- VSP-pontons
- Containerpontons
- Zeepontons

Sinds kort geldt er nieuwe wetgeving voor het werken óp en vanaf pontons. Als er gewerkt wordt met kranen, hoogwerkers, graafmachines of andere werktuigen, moet het ponton gecertificeerd worden als ‘drijvend werktuig’. Elke pontonfiguratie moet zijn voorzien van een Certificaat van Onderzoek (CvO). Net als binnenvaartschepen moeten ze worden gekeurd, gecertificeerd en geregistreerd mét de machine die erop staat. Ze krijgen een registratienummer dat zichtbaar aan het ponton moet zijn bevestigd, net als een kentekenplaat op een auto. Is er iets veranderd aan de pontonsamenstelling, dan moet het geheel weer opnieuw worden gecertificeerd.

SAIL Den Helder

Het nieuwe type pontonbrug, dat tijdens de Marinedagen de grote stroom bezoekers moest helpen verwerken, was voorzien van een uitvaarbare middensectie, nodig om de ‘bruine vloot’ doorgang te verschaffen en ook voor eventuele calamiteiten. Het unieke is, dat die middensectie elektrisch kan worden bediend, zowel op walspanning als op een accupakket. Oftewel: emissievrij, wat tegenwoordig vaak een vereiste is in binnenstedelijk gebied.

Veerboten voor Ghana

Toen de Adomi Bridge, de belangrijkste brug van Ghana, volledig moest worden vernieuwd, kon het probleem alleen worden opgelost door een tijdelijke veerverbinding. Maar hoe kom je zo gauw aan twee veerboten? Omdat het vershippen van bestaande veerboten van de gemeente Amsterdam te duur en te ingewikkeld was, kwam Janson Bridging (onderdeel van Van Schie) met de oplossing. Aan de oever van de Volta-rivier werden in no time twee veerboten gebouwd, samengesteld uit pontons en voorzien van een ‘in pandige’ machinekamer. Alle pontons werden vanuit Hank verscheept naar Accra, evenals alle onderdelen voor de opbouw. Hier waren 30 zeecontainers voor nodig. Om de klus te klaren werden bovendien twee mobiele kranen verscheept vanuit Nederland. Na het werk zijn ze verkocht aan Ghana.

Te land, ter zee en in de lucht

Van Schie heeft 25 jaar lang alle ‘natte locaties’ van dit wekelijkse tv-programma opgebouwd en geadviseerd. Onderdelen als *Snel naar de bel*, *Fiets 'm d'r in* en niet te vergeten de zeephelling voor het *Tobbedansen*, die eveneens gebouwd werd op pontons. Zelfs de rijdende camera's bewegen zich voort over pontonbanen. Pontons worden overigens elk jaar in allerlei formaties ingezet bij alle grote evenementen en dancefestivals, zoals het Prinsengrachtconcert, Lowlands, Dance Valley, en Tomorrowland en de Gentse Feesten in België.

Tijdelijke RoRo-Jetty

Bij Le Havre was behoefte aan een extra roll-on-roll-off-installatie voor een nieuwe tijdelijke veerverbinding. Ook hier had Janson Bridging een pasklare oplossing voor, op basis van zeepontons.

Amsterdam Light Festival

Al sinds het eerste festival worden alle kunstwerken op het water gedragen door pontons. Op het voor ons zo vertrouwde Oosterdok waren daar mooie voorbeelden van te zien. Zoals de drijvende 'Arc de Triomphe', waar de rondvaartboten onderdoor konden varen (het pontonplatform was uitgerust met navigatielichten) en de enorme gloeilampen. Dit kunstwerk was een ode aan de wereldberoemde uitvinding van Philips: een lamp met wolfraamdraad, die al vanaf 2013 niet meer verkocht mag worden.

Drijvende ijsbaan

Deze ijsbaan op plaatpontons ligt elke winter in de binnenstad van Brugge, aan het Minnewater. Een romantisch tafereeltje, met als achterliggend decor het kasteeltje 'della Faille'.

Cruiseschepen

Nog steeds in het nieuws: grote veerboten en cruiseschepen die dienstdoen als opvang voor statushouders, zoals in Velsen, Amsterdam en Rotterdam. Het probleem is dat deze schepen op plekken liggen waar vaak geen adequate aanmeervoorzieningen zijn, zoals bolders, walaansluitingen en een fatsoenlijk geasfalteerde kade. Alles moet worden geïmproviseerd of eerst worden aangebracht. Zoals bij het Estlandse schip in Velsen (foto), dat plaats biedt aan 1200 bewoners. Op basis van containerpontons werden hier twee tijdelijke RoRo-constructies ontworpen (bij de boeg en bij het achterschip), voor de continue aanvoer van goederen en de afvoer van huisvuil met vrachtauto's.

Waterstofschip

In Antwerpen moest een tijdelijke ligplaats worden gecreëerd voor de Energy Observer, een 30 meter lange catamaran. Pal voor het havenkantoor. Het is het eerste schip ter wereld dat volledig wordt aangedreven door duurzame energie. Het vaart puur op zonne-energie (180 m² aan zonnepanelen), windenergie en waterstof. Daarvoor heeft het schip een eigen elektrolyse-installatie aan boord. De catamaran maakt een reis over de wereld die zes jaar duurt.

SAIL Amsterdam

Bij alle edities van SAIL Amsterdam hebben de pontons een belangrijke rol gespeeld, in de vorm van tijdelijke drijvende aanlegsteigers voor onder andere de ‘bruine vloot’, de vele extra rondvaartboten en de talrijke pendeldiensten. Het meest aansprekende object was echter het grote ponton op het IJ, het hoofdpodium waar alle concerten plaatsvonden op de slotavond.

Infrawerken

Containerpontons worden meestal ingezet voor grote infrawerken op het water, zoals hier aan de rand van de Flevopolder, voor het leggen van kabels over de bodem van het IJsselmeer. Diezelfde pontons werden op de Schelde in Antwerpen gebruikt voor een tijdelijke aanlegsteiger voor binnenvaartschepen.

Pompeiland

Toen op de Maas bij Grave een Duits binnenvaartschip – geladen met benzene – dwars door de stuw voer was de ramp aanvankelijk niet te overzien. De sluis naar het zijkanaal naar Nijmegen (waar het water veel hoger staat) ging te laat dicht, waardoor het hele kanaal leegliep in de Maas. Dat kon maar op één manier worden opgelost: het water met een aantal krachtige pompen (op pontons) weer terugpompen over de sluisdeuren, zodat de drooggevallen schepen en woonboten in het kanaal weer konden ‘dobberen’.

Brug over de Zaan

In Zaandam moest de Wilhelminabrug eruit, omdat de achterliggende sluis verbreed en verdiept werd. Deze brug vormt een belangrijke verbinding tussen de stadsdelen en er is zeer intensief scheepvaartverkeer op de Zaan. Daarom moest het een zware pontonbrug worden met een uitvaarbare middensectie, die een paar keer per half uur zeer snel open en dicht moest kunnen. En ook een brug die geschikt was voor de voertuigen van politie, brandweer en ambulancediensten. De totale lengte van de brug was 110 meter, de breedte 9,5 meter en de lengte van het draaibare gedeelte 24 meter.

Drukte op de Nieuwe Waterweg ter hoogte van Hoek van Holland, inkomende en uitgaande schepen. Foto: Fred Klop (jvi 1957)

EEN ECHO UIT HET VERLEDEN

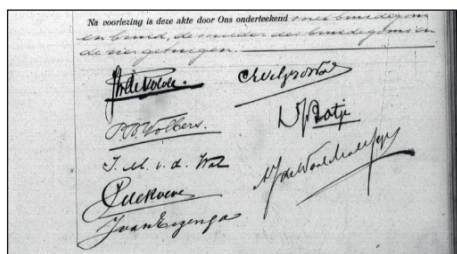
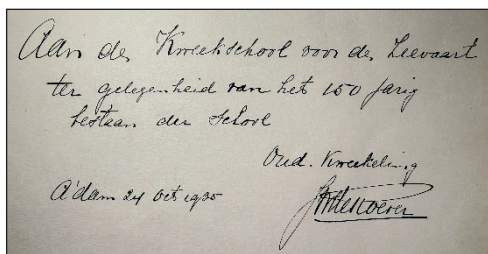
door Frans Bönig (jvi 1970) en Hans de Ruiter (jvi 1966)

Arader Books

Half oktober 2024 ontving secretaris Marco Jacques (jvi 1982) een e-mail van Arader Books, een boekenantiquariaat in New York. Daarin las hij: *We've just acquired a ca. 1700 Visscher atlas. The book was presented by an Oud Kweekschooler to the Kweekschool voor de Zeevaart on the 24th of October 1935, the occasion of the celebration of the school's 150th anniversary at the hotel Krasnapolsky. I have been unable to identify the signature of the donor, and wondered whether your organization might help.* Marco heeft die vraag uitgezet bij enkele leden van onze vereniging. Snel lazen zij al 'oever', 'Roever', 'de Roever' en zelfs 'J.W. de Roever'. Om ervan zeker te zijn kwam toen de vraag: waar vinden we een tweede handtekening van oud-kwekeling J.W. de Roever? Was hij bijvoorbeeld getrouwd? Is er dan een akte openbaar? Op de website wiewaswie.nl vonden zij de huwelijksakte. Deze werd opgemaakt in Bloemendaal op 14 oktober 1911. Niet alleen kwam de handtekening van bruidegom Johannes Willem de Roever overeen met die in de atlas, maar ook bleek dat de akte medeondertekend was door twee oud-kwekelingen. Dat waren Dirk Jan Botje (jvi 1891), later gezagvoerder bij Stoomvaart Maatschappij 'Nederland' (SMN), en Johan Christiaan de Roever (jvi 1877), oom van de bruidegom, die zes jaar later de eerste secretaris werd van de VOK en daarna Henri Hissink (jvi 1857) opvolgde als tweede voorzitter.

Luitenant-ter-zee der 1e klasse. Evenals enkele tegenwoordige oud-kwekelingen, was hij een schrijver. Hij schreef diverse artikelen, veelal over marieteme onderwerpen, die in verschillende bladen en tijdschriften verschenen. Eveneens werkte hij mee aan *Het Indische Boek der Zee*. Ook van zijn hand is het vuistdikke gedenkboek van de SMN, *De Nederland in Wereldoorlog II*.

In Nederlands-Indië was hij van 1927 tot in 1929 onder anderen lid van de Commissie voor stuurliedenexamens. Ook was hij in Indië adviseur met betrekking tot de kaartenverzameling van een Genootschap voor Kunsten en Wetenschappen. Vanaf 1935 was hij lid van het Algemeen Bestuur der Vereeniging voor Economische Geografie in Amsterdam.

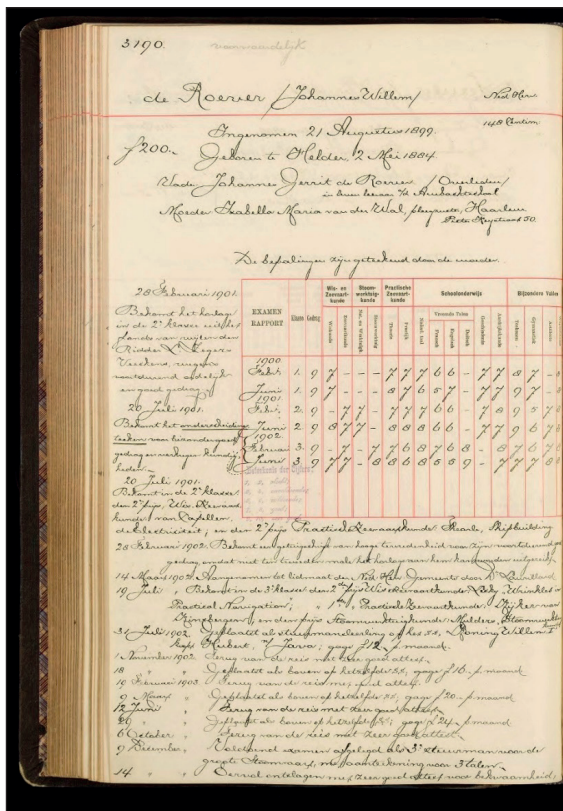
Links de opdracht van J.W. de Roever in de atlas, rechts zijn handtekening uit zijn huwelijksakte.

De atlas

Nicolaes Visscher II (1649-1702) was zowel een boekverkoper als een uitgever van cartografische producten. Vaak waren de atlassen die hij uitgaf samengesteld, in die zin dat ze verschilden als gevolg van de wensen van klanten en de beschikbare kaarten. Daaronder ook kaarten gemaakt door anderen. In deze specifieke atlas nam Visscher 77 kaarten op, waarvan 35 gemaakt door De Wit, 10 door Allard, 3 door Blaeu en 2 door Homann. De atlas bevat onder andere een wereldkaart, 120 kaarten van Europa (31 van Duitsland, 19 van Frankrijk en 18 van Nederland), 7 kaarten van Azië, 6 kaarten van Noord- en Zuid-Amerika en 3 kaarten van Afrika.

De atlas uit de collectie van de Kweekschool voor de Zeevaart, een geschenk aan de school van oud-kwekeling Johannes Willem de Roever, werd op 10 juli 2024 voor GBP 25.500 bij Christie's in Londen geveild. De verkoper is ons onbekend. De koper was Arader Books in New York.

Voor het geval dat u belangstelling heeft om de atlas te kopen (als die nog steeds beschikbaar zou zijn): de vraagprijs was in december 2024 \$165.000.

De pagina van Johannes Willem de Roever uit een comportementboek.

Bronnen:

- de webpagina <https://www.araderbooks.com/pages/books/JLR0678/>;
- het boek *Persoonlijkheden in het Koninkrijk der Nederlanden in woord en beeld*, uitgegeven in 1938 door Van Holkema & Warendorf N.V. te Amsterdam (dit boek is gedigitaliseerd en kunt u vinden op het internet);
- de website wiewaswie.nl;
- het Stadsarchief van Amsterdam.

INTERNE MEISJES

door Willem van Rooij (jvi 1963)

In 1968 doet na 183 jaar Tineke Biemold als eerste vrouwelijke kwekeling haar intrede in de Kweekschool voor de Zeevaart. De vrouwelijke ban is hiermee verbroken. Het loopt niet direct storm met de aanmelding van vrouwelijke studenten in het internaat, zoals blijkt uit het verhaal van Anneke Mäkel in het Jubileumboek ter gelegenheid van het 100-jarig jubileum van onze vereniging.¹ In 1977 is zij bij de start van haar studie, samen met een tweedejaarsstudente, nog maar de enige vrouw, extern wel te verstaan. Uit het onderstaande Internaatverslag van de hand van commandant A. Diephuis ('Japie', 1970-1985) blijkt het aantal 'interne meisjes' inmiddels gestegen naar 10. Maar het ongemak dat dit met zich meebrengt doet zich nog 'dagelijks gevoelen'. Wat dit gevoel inhoudt, wordt helaas nergens benoemd. Een jaar later is er zelfs sprake van een grensoverschrijdend 'incident' tussen een vrouwelijke kwekeling en een personeelslid. Blijkbaar gaat het om een uitzonderlijke, 'extreme situatie'. Ondanks dat het incident in een vakantieperiode plaatsvindt, wordt er door het bestuur direct hard ingegrepen met ontslag op staande voet voor het personeelslid.

Vergadering Bestuur Stichting Internaat Kweekschool voor de Zeevaart² Internaatverslag 18 juni -18 november 1981

'...31 augustus begon de nieuwe cursus. Onder de kwekelingen is een goede sfeer gegroeid. Ook de verhouding personeel - kwekelingen, mag gezond genoemd worden.

Het toenemend aantal interne meisjes (10) doet zich dagelijks gevoelen.

Gedurende de zomervakantie zijn de slaapzalen zodanig aangepast, dat meer privacy per kwekeling is bereikt. ... Een oud magazijn werd in eigen beheer omgebouwd tot meisjeskamer. ... De gezondheidstoestand van de kwekelingen is goed. De ziekenboeg behoeft slechts gebruikt te worden voor vrouwelijke gasten tijdens het eerste dansavondje van de leerlingenvereniging.'

¹ 'Een meisje in een jongenswereld', *En gy, o lieve kwekelingen!*, pag. 150 (2017).

² Inventarisnummer 1253. Agenda's en notulen van de vergadering van het bestuur van de stichting "Internaat Kweekschool voor de Zeevaart", Stadsarchief Amsterdam.

*'Het aantal vrouwelijke kwekelingen lijkt weer iets terug te lopen (van 10 naar 8). Van een toenemende invloed van de vrouw in het officierencorps, kan vooralsnog niet gesproken worden.... Hoewel in het algemeen de problematiek rond veel mannelijke en weinig vrouwelijke kwekelingen niet tot extreme situaties heeft geleid, heeft zich tijdens de Paasvakantie een incident voorgedaan, waarbij een personeelslid en een vrouwelijke kwekeling betrokken waren. Ontslag op staande voet volgde hierop voor het personeelslid ...
A. Diephuis'*

Het ontslagen personeelslid is een bootsman met de bijnaam Snor. Na het ontslag is hij met de kwekeling, en met achterlating van zijn gezin, minstens een halfjaar onvindbaar. De ouders van het minderjarige meisje schakelen Interpol in. Uiteindelijk worden ze in Spanje of Portugal opgespoord. De kwekeling is inmiddels ook ontslagen uit de Kweekschool.

In de volgende, in het archief aanwezige, internaatverslagen tot oktober 1988 lijken de zorgen omtrent 'de problematiek rond veel mannelijke en weinig vrouwelijke kwekelingen' voorbij te zijn. Er wordt in de verslaglegging geen onderscheid meer gemaakt tussen de vrouwelijke en mannelijke identiteit van de kwekelingen.

Uit het archief van de vereniging

door Willem van Rooij (jvi 1963)

Ontwerp auto voor gepensioneerde Zeemensen, die wel eens tripjes naar de bergen willen maken, maar zich toch thuis willen voelen in zo'n vehikel. Voor alles is gezorgd. Er zijn top- en zijlichten, kurkefinders, een valreepje, reddingboeien, een werpanker voor (steile hellingen), kraanbalken vòor- en àchter, en een kluiver (voor het gòed bij den wind liggen). Alles is in de puntjes verzorgd, zelfs het vòorwiel is draaibaar. In zijkastjes bevinden zich diverse dranken, benevens knakworstjes, kaas, potjes rolmops, enz. en de noodige dranken.

Jongere officieren van G. en M. en Koopvaardij worden uitgenoodigd hunne stortingën voor dit goed doel, waarvan zij zelf zullen profiteren, zullen doen bij "Nautilus", waarvan het adres bekend is. Elk bedrag is welkom. Wij wenschen slechts "Ouden van dagen" eene genoeglijke avondschemering te bezorgen. Wellicht voelen Uwe resp. Vaders iets voor dit doel?

Wij hebben reeds vele passagiers vervoerd. Op eèn trip hadden wij èenen Schout-bij-nacht, èen zeilschip-kapitein, twee Eerste Stuurlieden van de K.P.M., èen eerste Mach. G.M. en vier gepensioneerden. De voorraad werd geheel geconsumeerd, en over vèrre afstanden klonken hunne lustige zeemansliederen. U ziet wel, dat hiermede een nuttig doel wordt gediend. U drage dus bij naar beste vermogen.

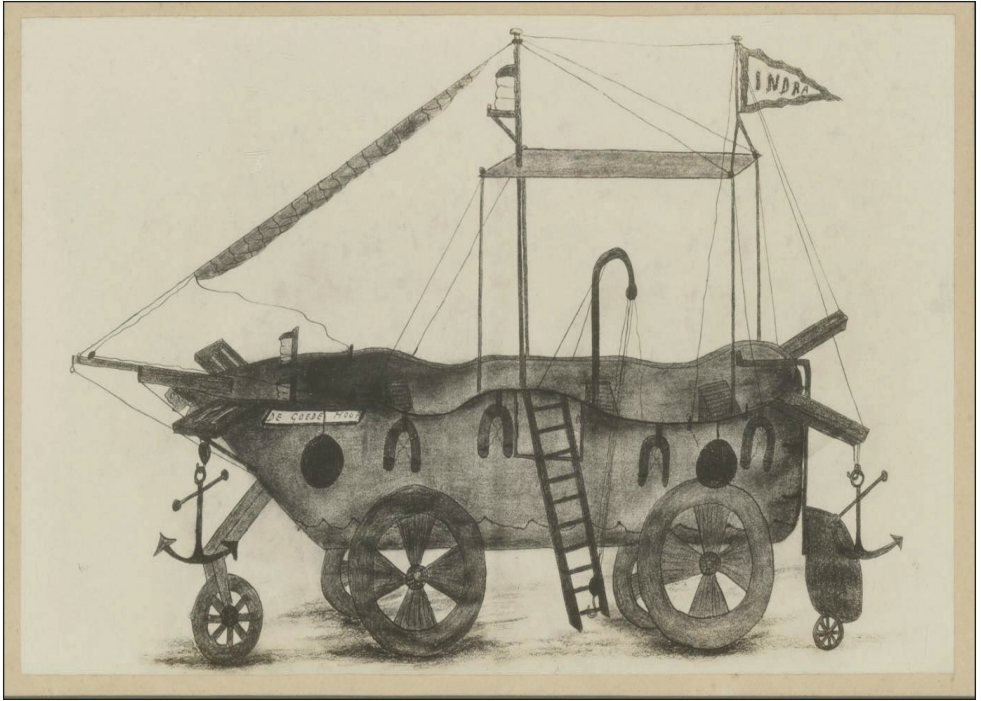
Voor eventuele bijdragen U beleefd dankend, teekenen gaarne,

Hoogachtend

Uwe dw dr

P. Ster

E. Croll, overleden te Soerabaia 1945

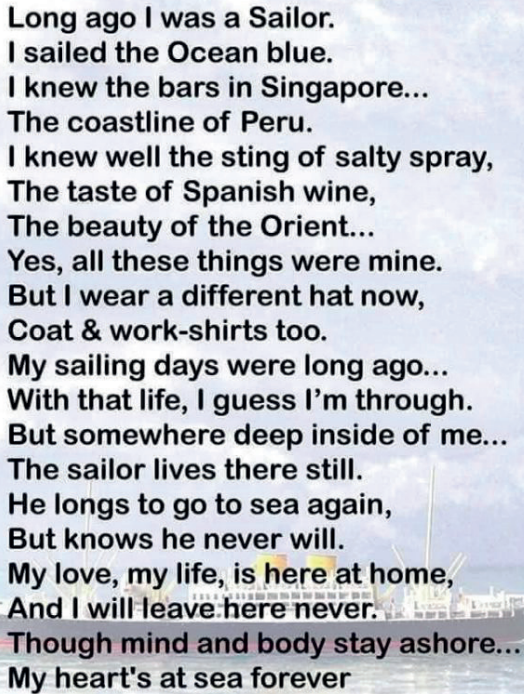

Oud-kwekeling E. Croll (jvi 1898) schreef diverse korte ‘stukjes’ onder het pseudoniem Panamaster (afgekort P. Ster) in het tijdschrift van de Vereeniging van gezagvoerders en stuurlieden in Ned-Indië. De auteur omschrijft ze zelf als ‘simpele avonturen en levensbeschouwingen van den braven bootsman Hobbie en zijn gezworen kameraad Bertus, de timmerman’.

Heimweh

door Ruud Lehman (jvi 1959)

Dit gedicht, dat exact mijn gevoelens weergeeft, heb ik gekregen van een oude vriend, Rocky Gonsalves, een Indiër waarmee ik samen jaren op goedkope vlag heb gevaren. Waarschijnlijk is het gedicht van oorsprong uit India. De auteur is helaas niet bekend.

**Long ago I was a Sailor.
I sailed the Ocean blue.
I knew the bars in Singapore...
The coastline of Peru.
I knew well the sting of salty spray,
The taste of Spanish wine,
The beauty of the Orient...
Yes, all these things were mine.
But I wear a different hat now,
Coat & work-shirts too.
My sailing days were long ago...
With that life, I guess I'm through.
But somewhere deep inside of me...
The sailor lives there still.
He longs to go to sea again,
But knows he never will.
My love, my life, is here at home,
And I will leave here never.
Though mind and body stay ashore...
My heart's at sea forever**

Hier een foto van mij, 1e stuurman (links), en mijn Indiase vriend Rocky Gonsalves, 2e stuurman (rechts), op de brug van een Liberiaanse tanker. Deze foto zal ca 55 jaar oud zijn.

EXPOSITIE AMSTERDAMSE REDERIJEN

door Cor Oudendijk (jvi 1962)

Het Zee- en Havenmuseum in IJmuiden, waarvan ik tevens de voorzitter ben, is vanaf het najaar 2023 bezig geweest met de voorbereidingen van een expositie over de geschiedenis van de in Amsterdam geregistreerde zeereederijen. Het bestrijkt de periode vanaf de opening van het Noordzeekanaal in 1876 tot de fusie medio 1970 van vrijwel alle Nederlandse rederijen in de Nederlandse Scheepvaart Unie en daarna Nedlloyd. Het geeft een duidelijk beeld van de rederijen waarvan de lijndiensten deels afhankelijk waren van de overzeese gebiedsdelen, in een periode aan de vooravond van de ladingmechanisatie en satellietnavigatie.

Het betreft de hier volgende 11 rederijen, genoemd in volgorde van oprichting:

1. Koninklijke Nederlandsche Stoomboot Maatschappij
2. Stoomvaart-Maatschappij 'Nederland'
3. Hollandsche Stoomboot Maatschappij
4. Koninklijke Paketvaart Maatschappij
5. Nederlandsche Stoomvaart Maatschappij 'Oceaan'
6. Koninklijke Hollandsche Lloyd
7. Maatschappij Oostzee
8. Koninklijke Java China-Paketvaart Lijnen (R.I.L.)
9. Holland-West-Afrika Lijn
10. Rederij Spliethoff
11. Reederij Amsterdam

Door de financiële ondersteuning van de 'Samenwerkende Maritieme Fondsen' is het ons mogelijk gemaakt om deze 10-jarige expositie een professionele en tijdbestendige uitstraling te geven.

Van elke rederij wordt een museumaal volmodel getoond, waaronder eigen modellen en langdurige bruiklenen van het Scheepvaartmuseum Amsterdam, Het Maritiem Museum Rotterdam en van Port of Amsterdam.

Met behulp van digitale schermen kan men van elke maatschappij de geschiedenis, het vaargebied en de scheepsfoto's opvragen. Daarnaast tonen we de maatschappijvlaggen en memorabilia per maatschappij.

Aan één wand van de koopvaardijzaal wordt de enorme inzet, de importantie en de verliezen van de Nederlandse koopvaardij in de Tweede Wereldoorlog getoond. De expositie wordt op 17 januari 2025 geopend door de C.E.O van de Rederij Spliethoff, de heer Huib van de Grijspaarde. Spliethoff is van de eerderegenoemde maatschappijen nog de enige bestaande en florerende rederij. Voor verdere bijzonderheden en openingstijden zie de website van het museum. www.zeehavenmuseum.nl

Tijdreis door het Ouderkerkfonds

door M.J. Torpstra (jvi 1972)

Tijdens de laatste bestuursvergadering werd duidelijk dat zowel de penningmeester Rik Hindriks (jvi 1971) als ik graag opgevolgd zouden worden door nieuwe bestuursleden. Echter, onbekend maakt onbemind, dus werd mij gevraagd om voor ons Jaarboekje 2023-2024 het Ouderkerkfonds onder de aandacht te brengen. Hoewel ik al jaren voorzitter ben merk ik dat er maar flarden van de historie bij mij bekend zijn. Onze geweldige secretaris Hindrik van der Laan, heeft wat gegevens uit het archief kunnen halen, maar daarin staat niet genoeg informatie. Hij is vertegenwoordiger van de NVKK, de kapiteinsvereniging, binnen ons bestuur. Ondanks zijn gevorderde leeftijd is hij nog steeds afloskapitein bij Wagenborg. Gelukkig kon ik met een van de oprichters en vorige voorzitter van het fonds contact opnemen. Dat is Lewis Willing (jvi. 1962). Hij wees mij erop om de Jaarboekjes van onze Vereniging door te nemen. Mijn beste vriend Hans den Ouden (jvi 1967) heeft een kamer vol maritieme boekwerken en gelukkig ook alles over de VOK. Zodoende reed ik met een tas vol boekjes naar huis en ben meteen aan de slag gegaan. In het Jaarboekje 1981 kom ik voor het eerst de naam H. Ouderkerk tegen. Hij heeft zich in dat verenigingsjaar als lid aangemeld met jvi 1930. Hij woonde toen al meer dan 20 jaar in Amerika en was 68 jaar oud. Er was een warm contact met Dik Roggeveen (jvi 1942) die hem af en toe bezocht als hij op vakantie in de buurt was. Herman Ouderkerk had gedurende zijn leven een fortuin opgebouwd. Als pijler onder zijn succes noemde hij de geest van saamhorigheid en discipline van zijn opleiding aan de Kweekschool. Als voorbeeldige leerling had hij de hoogste gemiddelde cijferlijst en ontving daar een horloge voor. Bij de viering van 200 jaar Kweekschool in 1985 wilde hij iets terugdoen. Zijn eerste idee was om prijzen uit te reiken bij examens. In overleg werd besloten om een Fonds op te richten zodat de inleg geborgd was en de te ontwikkelen activiteiten beoordeeld en gevolgd konden worden. Op 27 juni 1985 passeerde de stichtingsakte en was het Ouderkerkfonds een feit.

Als startkapitaal stelde kapitein Ouderkerk een aanzienlijk bedrag ter beschikking en heeft dat in de loop der tijd een aantal keren herhaald. Ook andere leden van de vereniging volgden zijn voorbeeld. De gelden zijn beschikbaar voor het ondersteunen van studenten van de Kweekschool of

de Hogere Zeevaartschool in Amsterdam.

De koopvaardij beleefde slechte tijden. In het Jaarboekje 1983-1984 vind ik het volgende:

‘In 1970 telde de Nederlandse Handelsvloot 1088 schepen. In 1983 waren het er nog slechts 554. Het aantal zeevarenden is in die jaren van ongeveer 27.000 naar 15.700 geslonken. Ook de opleidingen hebben het moeilijk.’
Op 14 december 1991 werd Herman Ouderkerk erelid van onze vereniging. Op 3 juli 1997 is hij in Tacoma overleden. Het ‘Kweekschoolhorloge’ is na zijn dood aan de VOK geschonken.

Het bestuur van het Fonds bestond aanvankelijk alleen uit leden van onze vereniging. Later is besloten dat er ook een vertegenwoordiger van de Kapiteinsvereniging (NVKK) en van de KVNR, beter bekend als de Redersvereniging, aan het bestuur konden deelnemen.

In Jaarboekje 1998-1999 noteerde het Fonds de ondersteuning van 162 studiebegeleidinguren. Veel studenten hadden baat bij deze extra ondersteuning.

In de Jaarboekjes wordt er een paar keer terecht op gewezen dat het Ouderkerkfonds losstaat van de VOK. Uit de boekjes blijkt verder dat er nog steeds leden een bijdrage aan het Fonds doneren. In het Jaarboekje 2003-2004 worden de statuten gewijzigd zodat er voor meerdere doelen een bijdrage kan worden aangevraagd. De afdracht van de VOK aan het Fonds is opgeschort. Dat was de laatste keer dat ik het Ouderkerkfonds in de Jaarboekjes genoemd zie.

Waarschijnlijk is het bestuur van het Fonds tot de conclusie gekomen dat met de revenuen van de inleg de lopende projecten konden worden gefinancierd. Er is in ieder geval besloten om verder geen beroep meer te doen op de leden van onze vereniging om het Fonds te laten groeien. Behalve de studieondersteuning hebben enkele studenten uit het Caraïbisch gebied studiebeurzen ontvangen. Zij kwamen daar in Nederland niet voor in aanmerking. Ook de ‘scheepse’ aankleding van de simulatoren op de opleiding in Amsterdam is door het Fonds gefinancierd. In 2010 is het zilveren jubileum gevierd door samen met de NVKK (de kapiteinsvereniging) het symposium ‘Eerst leren, dan Varen’ te organiseren. Dit was de situatie toen ik het voorzitterschap van Lewis Willing overnam. Bij de viering van het dertigjarig bestaan van het Fonds is in 2015 aan alle maritieme studenten van de Hogeschool

Margriet Torpstra en Henny Krul (jvi 1970)

van Amsterdam het 'Handboek voor de Kapitein' uitgereikt en de Amsterdamse Studievereniging Nautis voor studenten Maritiem Officier aan de Hogeschool van Amsterdam ontvangt met regelmaat een bedragje voor wat extra's. Ook het opleidingsschip ms Gyrynus is meerdere jaren gesteund. Na

de verhuizing van de Hogeschool Amsterdam heeft het Fonds een nieuwe nautische simulator geschonken. De bijlessen vinden nog steeds plaats. Alle studenten zijn enkele jaren op kosten van het Fonds lid geweest van het Koninklijk College Zeemanshoop in de hoop dat er een kruisbestuiving plaats zou vinden.

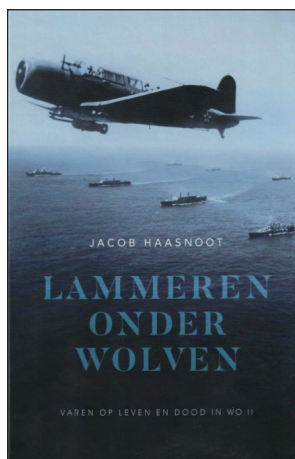
Onze penningmeester Rik Hindriks heeft het beleid om passief met de gelden en aandelen in ons Fonds om te gaan, perfect uitgevoerd en de kas is goed gevuld.

Door de geringe studentenaantallen in Amsterdam, heeft het bestuur gemeend de statuten nog een keer te moeten wijzigen. Het Fonds stelt nu ook gelden beschikbaar voor het bevorderen van de opleiding voor en ontwikkeling van de Nederlandse Scheepvaart. Dit alles in de meest ruime zin van het woord. We menen dat het beter is te kunnen gaan inzetten op de instroom en ondersteuning voor het hele Nederlandse Maritieme zeevaar-
tonderwijs.

Doordat zowel onze penningmeester Rik als ik een steeds grotere afstand voelen tot het onderwijs en de zeevaart willen we van deze gelegenheid gebruikmaken om onze bestuurstaken beschikbaar te stellen. Uiteraard geven we hierover graag verdere informatie. Het is een voorrecht om het Ouderkerk fonds onder jullie aandacht te hebben mogen brengen.

BOEKEN VOOR U

door Willem van Rooij (jvi 1963)

In maart 2024 verscheen het boek *Lammeren onder wolven, Varen op leven en dood in WO II* van de hand van Jacob Haasnoot. De auteur is de zoon van Cornelis, de hoofdpersoon in het boek, wiens vader een Katwijker visserman was. De titel is een metafoor en verwijst naar de aanvalstactiek van Duitse U-boten en jachtbommenwerpers die wolven werden genoemd. De in konvooi varende, nauwelijks bewapende koopvaardij schepen (lammeren) werden tegelijkertijd van meerdere kanten aangevallen door U-boten (roedels wolven). Dit bijbelse beeld doemt voortdurend op in de gedachten van Cornelis. In zijn hoofd resoneren bijbelcitat

taten, zoals de woorden van Prediker, als hij zich afvraagt wat de zingeving is van de massale slachting aan beide kanten. Duizenden zeelieden verliezen hun leven en een veelvoud raakt ernstig gewond, blijvend invalide en getraumatiseerd.

U-boot oorlog

Jacob Haasnoot vertelt vanuit het persoonlijk perspectief van de twee broers – Cornelis en Jacob – het aangrijpende verhaal van de rol die de Nederlandse koopvaardij op zee speelt in de strijd van de geallieerden tegen de vijandelijke mogendheden Duitsland, Italië en Japan. Tegelijkertijd geeft hij in een afzonderlijke tekst een gecompriemd feitelijk verslag van het verloop van de Slag om de Atlantische Oceaan, de Duitse U-bootoorlog tegen de geallieerde konvooien. Door onderzeebootaanvallen gaan in totaal ongeveer 2800 geallieerde en neutrale koopvaardij schepen verloren, waaronder 146 Nederlandse.

Op 1 september 1939 wordt in Nederland de Staat van Oorlog afgekondigd. Begin oktober 1939, amper achttien jaar oud, monstert Cornelis als matroos aan op zijn eerste koopvaardij schip. Pas zes jaar later zal hij terugkeren in Nederland. Nog maar net is hij buitengaats of er geldt vanaf 6 juni 1940 een wettelijke vaarplicht voor zeelieden en is hij dienstplichtig frontsoldaat. Zeelieden zijn vanaf die datum verplicht om te blijven varen op straffe van vier jaar gevangenschap. *Navigare necesse est, vivere non est necesse* (varen is noodzakelijk, leven van minder belang) is het motto van het boek.

Konvoovaart

De oceanen worden slagvelden, overal dreigt gevaar. Bijna de helft van de gehele Nederlandse koopvaardijvloot gaat verloren. Maar liefst 2705 Nederlandse zeelieden zijn nooit meer thuis gevaren. Cornelis was blijkbaar onder een gelukkig gesternte geboren. Hij overleeft, ondanks enkele torpedo-inslagen, op fortuinlijke wijze zijn diensttijd aan boord van tien Nederlandse koopvaardij schepen. Cornelis vaart mee met talrijke konvooiën over de Atlantische Oceaan tussen Amerika en Engeland. Met deze konvooiën worden enorme hoeveelheden militair materieel, brandstof en voedsel naar Engeland vervoerd om het leger en de bevolking te voeden. De koopvaardij schepen vormen een onmisbare schakel in het geheel van dit wereldwijde strijdtoneel.

In mei 1941 vaart Cornelis mee met konvooi OB-318, waarbij een U-boot met aan boord een codeermachine met de Enigma-code wordt buitgemaakt. Vanaf het moment dat de code is gekraakt, kunnen de Engelsen de gecodeerde berichten, die worden gebruikt voor de communicatie met de U-boten, ontcijferen en lezen. De kansen voor de geallieerden beginnen langzaam te keren. De Engelsen beginnen met het opstellen van plannen voor een invasie in Noordwest-Frankrijk. Cornelis behaalt in Londen het brevet

Koopvaardij Kanonnier. Aan boord van de *Juliana*, een *Lake Maracaibo Tanker* met vlakke bodem, neemt hij deel aan de invasie. De ondiepe *Juliana* vaart geladen met brandstof, bestemd voor de landingsvaartuigen en legervoertuigen, achter de invasievloot aan naar Juno Beach, waar de hel losbarstte.

Onrechtvaardig vonnis

Terug in Portsmouth komt Cornelis met hoge koorts en een mentale inzinking in een zeemanshuis terecht. Ondanks zijn ziekte laat hij zich door zijn maten overhalen om te gaan stappen, waarna hij drie dagen te laat doodziek terug aan boord komt. Tot overmaat van ramp heeft de kapitein in de tussentijd aangifte gedaan bij de officier van justitie. Wegens 'weigering aan boord te gaan' wordt hij veroordeeld tot twee maanden gevangenisstraf, met onmiddellijke gevangenneming. Dat hij op een invasieschip was gemonsterd, beschouwen de rechters als een verzwarende omstandigheid, anders zou hij slechts een voorwaardelijke straf hebben gekregen. Na zijn vrijlating hield het onrechtvaardige vonnis hem in zijn hoofd gevangen. Hoe durven ze hem te verwijten dat hij zich moedwillig aan de vaarplicht

heeft willen onttrekken? Dat hij jaren onafgebroken met ijzeren discipline onder de zwaarste omstandigheden heeft gevaren en zijn leven in de waagschaal heeft gesteld voor koningin en vaderland, telt niet. In deze oorlog is ziek zijn kennelijk een misdaad.

Jacob

Cornelis zal zijn oudere broer Jacob na zijn vertrek uit Nederland slechts bij toeval eenmaal ontmoeten in New York. Nadat de Slag om de Javazee onder bevel van schout-bij-nacht Karel Doorman op een drama is uitgelopen, moet Jacob op 6 maart 1943 aan boord van de *Poelau Bras* als laatste het bedreigde Java in het nachtelijk duister ontvluchten. Het lukt de bemanning van de *Poelau Bras* niet om tijdig aan een aanval van Japanse bommenwerpers te ontsnappen. Jacob weet met zevenenvijftig schipbreukelingen na vier dagen en nachten in een gehavende sloep de zuidkust van Sumatra te bereiken. Na een verblijf van zes maanden in een jappenkamp overlijdt hij, pas tweeëntwintig jaar oud.

Oorlogstrauma

Uit het monsterboekje van Cornelis Haasbroek blijkt dat hij nog anderhalf jaar moest varen voor hij voet aan wal zette in de haven van Delfzijl. Het bericht dat Jacob, zijn grote broer, zijn vaarplicht niet heeft overleefd, wil niet tot hem doordringen. De oorlog blijft hem achtervolgen. Nog maar drieënveertig jaar oud overleed hij aan de gevolgen van zijn traumatische oorlogservaringen op zee.

Authentiek verhaal

De auteur kon na diepgaand onderzoek beschikken over een grote hoeveelheid bronnenmateriaal, waardoor hij een authentiek verhaal en een beknopt, maar helder historisch overzicht van de oorlogsgebeurtenissen kon schrijven. Hij heeft zich oprecht kunnen inleven in de strijd die Cornelis leverde om te proberen de waanzin van de oorlog, waarin hij zich gedurende al die jaren bevond, te accepteren. Uiteindelijk heeft hij zowel uit literair als historisch oogpunt een prachtig geschreven en indrukwekkend boek weten te maken.

Het boek wordt door de schrijver overhandigd aan burgemeester Aboutaleb op 4 mei 2024.

BAKSLIJST VOK-REÜNIE 14 DECEMBER 2024

In totaal namen er 174 personen deel aan de bramstaglopersmaaltijd.

Gasten: H. Ammerlaan; H.A.M. Bijleveld; G.J. Burggraaff; R. van de Harst; mw. J.E.S. van der Meulen.

'Baksgewijs', door H.O.P. de Jongh Swemer (jvi 1958).

- 1951 B. de Nijs; J.J. Ruygrok + zoon; J. Schipper.
- 1955 J.J. Koopman; J.T. Spiker; A.R. van der Togt; B.G. Tosseram; D.J. Voogd.
- 1956 A. Feenstra; B.F. Touber; R.A.G. van Ulsen.
- 1957 R. van den Booren; F.J. Klop; W.G. de Roo; E.G. van Tellingen.
- 1958 A. van de Bunt; W. Francken; E.W. Huizing; F.F. Stakelbeek.
- 1959 E.L.J. Bosma; J.F. Jongbloed; B.G.J. Kok; P. Langerijs; A.L. Stern; B. van der Tang; W.W. Thumann.
- 1960 F.W. Brugmans; G. van Duijn; L.J.H. Geenevasen; A.J. Groeters; B.H.K. Hardam; F.C.D.M. Hartog; C.O. Hindriks; V.H.M. Ligthart; G. Schoppert; W. Tieman; F.A. Wijsmuller.
- 1961 J. Maat; L. Molmans; J. Kaspers; M.A. Klippel; J.N. Woudenberg.
- 1962 B.M. van Balen; K.L. Braber; W. Beekman; E. de Gruijter van den Boogert; W.J.J. van der Knaap; L.M. van Kooten; C. Oudendijk; D. Roemers; S. Storm van Leeuwen; C.P. Tuinman; L.P. Willing.
- 1963 G.J. Eggink; J.H. Isings; J.H.M. van Kessel; C.M. Koomen; C.D.M.J. Leebeek; H.A. Moolenburgh; F. Oudmaijer; F.A. Paymans; P.W.M. van Rooij; J.G.W. Vink.
- 1964 D. Brons; G. Carstens; Th. de la Court; G. van Driel; K.G. Frentzen; H. Kolkman; J.F. Krijt; H.A. de Rooy; H.H. Schilder; H.P. van Willigenburg.
- 1965 L. Bart; J.W. Eelman; J.H. van Kerkhof; R. Pos; Y.L. Schulp; A.P. Vuil.
- 1966 E.J.E. van Drent; J. de Jong; J.G. van Leeuwen; J.C.C. de Ruiter; J.A.M. Sneek; F.A. Veenstra.

- 1967 W.J. Beekman; F. van der Elst; A.J. Kappers; E.P.M. Lommerse; H. den Ouden jr.; L.F. Reijse.
- 1968 P.G. Berlijn; M.W. Zier.
- 1969 B.J. Visser; J.M. van Vliet.
- 1970 F. Bönig; H.A. Krul; K. Wester.
- 1971 M. Bakker; mw. Ch. Faber; H.A. Kamsteeg; F. Ploeger; P.E. Smit; H.J. van Wijhe; G. Zeeman.
- 1972 P. Gemmeken; J. Kistemaker; mw. M.J. Torpstra; K.Th. Wiegert.
- 1973 J. Molenaar; J.N. Muntjewerff.
- 1974 A.J. Kloosterboer; T.E. van Pienbroek; M.C. Prot; K. Winters.
- 1975 P. Kuiper; J. Loog; R.M. Otten; A. Uytendaal; C.D. Visser; J.L. Walch.
- 1976 D.A. Bosman; G.A. IJssel de Schepper.
- 1977 E.C. de Groot.
- 1978 D. Burggraaff; J.H. de Haan; J.M. Hilders; R. Hoogervorst; J.P. Lagendijk; J.J. Ligtenbarg; mw. A. Mäkel; R.T. Peeters; M. Tom.
- 1979 R. de Ruiter; G.K.S. Sun.
- 1980 C.H.K. Borghardt; R.A. van Gorkum; A.N. van den Hoed; O.M. Kos; S.A. Leffelaar; D.J. Roolker; F. Steen; mw. E.I.M. Warnik; mw. K.E.V. Wit-Harms.
- 1981 K.J.A. van Zijl.
- 1982 J.D.J. de Boer; M.E. Jacques.
- 1985 P.H. Lok; mw. E. van der Meulen-van Dijk; P.H.J.D. van der Spek; B. van Wieringen.
- 1987 mw. M. Bornebroek; E.A. Fleumer; J.J. van de Looij; mw. A.C.E. Threels; H.J. Verkerk.
- 1988 M.M.L. Ruizendaal.
- 1989 S. van de Looij.
- 1990 N.C. Boetje; M.H.L. Goddijn; R.J.M. Schenk; J.B. Smits.
- 1991 T.T.H. Nooij; R. Schlick; E.W. Voet.
- 1992 H.L. Lip; mw. M. Rab.
- 1993 mw. I.E.M. Bomers; M.N. de Cock.

COLOFON

*Vereeniging van Oud-Kweekelingen van de Kweekschool voor de Zeevaart
te Amsterdam*

Opgericht te Amsterdam 1 augustus 1917, KvK nr. 40532337

Voorzitter:

S.A. Leffelaar, Floris van Boekhorststraat 1, 3633 CN Vreeland,
tel. 0294 23 25 77
e-mail: voorzitter@vok.nl

Secretariaat:

M.E. Jacques, Burgemeester Grothestraat 22A, 3761 CM Soest,
tel. 035 602 79 79
e-mail: secretaris@vok.nl

Ledenadministratie:

H.A. Kamsteeg, Steiger 12, 8502 CD Joure,
tel. 06 16 93 31 11.
e-mail: hakamsteeg@icloud.com

Financiële administratie:

D. Burggraaff, Harmoniehof 13, 1507 TX Zaandam,
tel. 075 670 16 07
e-mail: penningmeester@vok.nl

Redactie:

Anneke Mäkel (redactie@vok.nl); Willem van Rooij; Klaas Wester; Fred Klop, corrector; Frans Bönig, webmaster.
VOK-Website: vok.nl.

Kopij voor het Jaarboekje en VOKabulaire naar: redactie@vok.nl
p/a Mevrouw A. Mäkel, Amelisweerdpad 16, 1333 SM Almere,
tel. 06 27 42 27 26.

Tekst (niet opgemaakt!) en beeldmateriaal in afzonderlijke digitale documenten versturen per email, geadresseerd aan redactie@vok.nl. Handgeschreven of uitgetypte teksten met los beeldmateriaal worden natuurlijk ook verwerkt.

Opmaak en druk Mes Repro B.V.

Sluitingsdatum kopij:

Voor het augustusnummer van VOKabulaire: 1 juli 2025